# מַאמָאן דֶער גֶעלְד־גָאט

אָדֶער

# קוֹרַח׳ס אוֹצְרוֹת

הִיסְטָארִישֶׁע אָפֶּערֶעטְטֶע אִין 4 אַקְטֶען

פֿאָן

## יָאזֶעף לַאטֵייְנֶער.

פֿערלאַג פֿאָן אהרן פֿויסט, בוכהאַנדלונג, קראקא.

דרוק פֿאָן ש. ל. דייטשער, פּאָדגורזע.

אין מיינער בוכהאַנדלונג זינד פֿאָררעֶטהיג דיעזע **טהעאטער טעקסטע**
אַ 60 העללער.

אֶסתר'קע; אריאל אקוסטו; אשה רעה; בית דוד; בלימעלע אדער דיא פערלע פֿאן ווארשויא; בוסתנאי; בר כבבא; דיא באבע מיט דעם איניקעל; דיא ביידען קונע לעמעל; דאָקטאָר אַלמעסאַדאַ; דוד אין דער וויסטע; דוד'ס פֿידעלע; הערצעלע מיוחס; יוליוס צעזאר; דער יודישער פריין; דיא כשוף מאכערין; לא תחמוד; מאמאן דער געלד-גאט אדער קורח'ס אוצרות; מכירת יוסף (2 טהיילע); מליץ יושר ר' יאזעלמאן; משיח'ס צייטען; סערקעלע אדער דיא פֿאַלשע יאהרצייט; עקדת יצחק; קאקעטען דאמען; קבצנזאהן אונ הונגערמאַן; קעניג אחשורוש; שולמית; זשידאיוקא; דיא שפאנישע אינקוויזיציאן.

| | K. h. | | K. h. |
|---|---|---|---|
| די טאקסע (אבראמאוויטץ) | 1.— | דיא יודען | —.30 |
| דער פריזיוו (אבראמאוויטץ) | 1.— | עהליהו אדער דיא קרעניגג פון קעניג יואש | —.40 |
| קעניג הורדוס (דר. לאנדויא) | 1.— | | |
| שמענדריג מיט דיא כלה | —.30 | | |

דעמנעכבסט ערשיינען דיעזע טעקסטע:

ברײנדיל קאזאק; ניע-בע ניע-מע ניע-קוקעריקו; משה חיים אלס געמיינדעראטה; חרם דרבינו גרשם.

## נאטען צו דיעזע טהעאטער טעקסטע.

| | K. h. | | K. h. |
|---|---|---|---|
| בר כבבא (פיאנא) | 7.50 | המן דער צווייטע (פיאנא) | 2.50 |
| בר כבבא פיר קינד'ער אונד אנפאָנגער (פיאנא) | 4.— | כוזרי מארש (פיאנא) | 1.25 |
| בר כבבא (פיאלין) | 4.— | בלימעלע מארש (פיאנא) | 1.25 |
| קעניג אחשורוש (פיאנא) | 6.— | מליץ יושר ר' יאזעלמאן (פיאנא) | 2.50 |
| קעניג אחשורוש (פיאלין) | 2.50 | חרבן ירושלים (פיאנא) | 4.- |
| דאווידס פיאלין (פיאנא) | 2.50 | גהינם אין גן עדן (פיאנא) | 1.25 |
| דאווידס פיאלין (פיאלין) | 1.25 | דער יודישער מערטירער (פיאנא) | 1.25 |
| שולמית פיר קינדער אונד אנפאָנגער | 4.— | דיא צויבערין (פיאנא) | 4.— |
| שולמית (פיאנא) | 7.50 | דיא צויבערין (פיאלין) | 1.75 |
| שולמית (פיאלין) | 4.— | בית דוד (פיאלין) | 1.25 |
| | | צוועלף יודישע פאלקס-ליעדער (פיאנא) | 4.— |

**A. Faust, Buchhandlung, Krakau (Österreich).**

# מַאמָאן דֶער גֶעלְדְגָאט

אָדֶער

## קוֹרַח'ס אוֹצְרוֹת

הִיסְטָארִישֶׁע אָפֶּערֶעטְטֶע אִין 4 אַקְטֶען

פֿאָן

## יָאזֶעף לַאטֵיינֶער.

מוּזִיק פָאן פְרִיעדְזֶעל.

פאדגורזע, תרס"ד.
פֿערלאג פֿאן אהרן פויסט בוכהאנדלונג אין קראקויא.
דרוק פֿאן ש. ל. דייטשער.

---

MAMMON DER GELDGOTT

Historische Operette in 4 Acten.

von **Josef Lateiner.**

Verlag von Aron Faust Buchhandlung in Krakau.
Druck von S. L. Deutscher in Podgórze bei Krakau.

## פֶּערְזָאנֶען:

זמרי — שני למלך.

יוֹכֶבֶד — זיינע פרויא.

צִפּוֹרָה — זיינע טאכטער.

מַאמָאן — דער געלדגאָט.

עֲקִיבָא — זמרי׳ס פריינד.

גַבְרִיאֵל — יצר טוב.

יוֹנָה, רָחֲלֶה — שעפערפּאאר.

דיא יוגענד.

דַאס אַלְטֶער.

סַאמוּעֶל

הוֹיפּטמַאן.

עגִיפְּטִישֶׁער וָואהְרְזָאגֶער.

ענגעל, טייפעל, פאלק, סאלדאטען.

# I. אַקְט

(וואלרגעגענד לינקס איינע שטיינבאנק, דונקעל מען הערט רעגען שטורם דאָנער בליטץ, אויפּטריט זמרי).

זמרי: (זינגט) וָואס קִימֶערְט מִיךְ רֶעגֶען דָאנֶער בְּלִיטְץ אוּיךְ שְׁטוּרְמְוִוינְד
וֶעהֶען מוּס אִיךְ וִויעדֶער מֵיין יוֹכֶבֶד מֵיין זִיעסֶעס הֶערְצֶענְס קִינְד } בּיס
אַךְ וִויא גְרֶענְצֶענְלָאז אִיזְט מֵיינֶע וֶעהְנְזוּכְט נַאךְ דִיר
מֵיינֶע רוּהֶע אִיזְט הִיעְן, מֵיינֶע לוּסְט אוּנְד הַייטֶערְקֵייט
גֶערוֹיבְּט הַאט מַאן דִיךְ גֶערוֹיבְּט הַאט מַאן דִיךְ פָאן מִיר
זָא גְרוֹיזַאם פָאן מִיר גֶערוֹיבְּט זָא גְרוֹיזַאם פָאן מִיר גֶערוֹיבְּט

(פּראָזע) הִיער הַאט זִיא מִיר בֶּעשְׁטִימְט אִיךְ זָאל זִיא עֶרְוַוארְטֶען
הִיער זָאל אִיךְ פָאן מֵיינֶער גֶעלִיעבְּטֶען יוֹכֶבֶד אַבְּשִׁיעד נֶעהְמֶען
אוּנְד וֶוער וַוייסְט וַואן אִיךְ וֶוערְדֶע זִיא וִויעדֶער זֶעהְן, דָאךְ זַייא פֶעסְט
מֵיין הֶערְץ עֶס מוּס דָאךְ זַיין. (לערם פאָן פערנע)

(אויפּטריט עקיבא שטירמט הערײן)

עקיבא: עֶנְדְלִיךְ בִּין אִיךְ אוֹיסֶער גֶעפַאהְר זִיא הַאבֶען מֵיינֶע שְׁפּוּר פֶערְ-
לָארֶען אוּנְד אִיךְ בִּין פָאר דֶער הַאנְד גֶערֶעטֶעט.

זמרי: עֲקִיבַא ? ? ?

עקיבא: זִמְרִי מֵיין פְרֵיינְד דוּא בִּיזְט עֶס ?

זמרי: וִויא שְׁרֶעקְלִיךְ דוּא אוֹיסְזִיעהְסְט, דוּא צִיטֶערְסְט, וַואס הַאט דִיר
דֶען פַּאסִיערְט ?

עקיבא: מַאן פֶערְפָאלְגְט מִיךְ, מַאן יַאגְט מִיר נַאךְ.

זמרי: וֶוער ?

עקיבא: עֶגִיפְּטִישֶׁע סָאלְדַאטֶען, עֶס אִיזְט צְוִוישֶׁען מִיר אוּנְד אֵיינֶען
עֶגִיפְּטִישֶׁען הוֹיפְּטְמַאן אַיין שְׁטְרֵייט פָארְגֶעפַאלֶען, פְּלֶעטְצְלִיךְ הַאט
דֶער וִוילְדֶער הוֹיפְּטְמַאן זַיין זֶעבֶּעל גֶעגֶען מִיךְ גֶעצָאגֶען אַבֶער אִיךְ
בִּין שְׁנֶעל וִויא דֶער וִוינְד אַבְּגֶעשְׁפְּרוּנְגֶען הַאבֶּע אִיהְם זַיינֶעם זֶעבֶּעל
עְנְטְרִיסֶען אוּנְד זַיין הַיידְנִישֶׁעס הֶערְץ דוּרְכְבָּאהְרְט, נַאטִירְלִיךְ בִּין אִיךְ
בַּאלְד פֶערְשְׁוואוּנְדֶען אוּנְד וַואר בִּיז נוּן פֶערְבָּארְגֶען בֵּייא אֵיינֶעם

פְרֵיינְדֶע, אַבֶּער מַאן זוּכְט מִיךְ אִיבֶּערַאל מַאן הַאט וָאגַאר אֵיינֶע בֶּעלָאהְנוּנְג פֶּערְשְׁפְּרָאכֶען דֶעם יֶענִיגֶען דֶער מִיךְ אִין זַייעֶרֶע הֶענְד אִיבֶּערְלִיעפֶערְט. אִיךְ וָאלְטֶע אַבֶּער מֵיינֶעם פְּרֵיינְד נִיכְט מֶעהְר דֶער גֶעפַאהְר אוֹיסְזֶעטְצֶען אוּנְד בִּין פָאן אִיהְם פָארְט. הִיער אוֹיף דֶעם פְרֵייעֶן פֶעלְד הַאט מַאן מִיךְ פָאן דֶער פֶערְנֶע עֶרְבְּלִיקְט אוּנְד מִיר נַאכְגֶעיַאגְט. אַבֶּער דִיא פֶערְפְלוּכְטֶע יַאגְדְהוּנְדֶע הַאבֶּען וִויעדֶער מַיינֶע שְׁפּוּר פֶערְלָארֶען.

**זמרי:** אוּנְד וַואס דֶענְקְסְט דוּא וִויעדֶער צוּ טְהוּן?

**עקיבא:** צוּרִיק וִויל אִיךְ, צוּרִיק נַאךְ מֵיינֶער הֵיימַאטְה נַאךְ יְרוּשָׁלַיִם.

**זמרי:** זָא גֶעהֶען וִויר צוּזַאמֶען פְּרֵיינְד עֲקִיבָא. אִיךְ פֶערְלַאסֶע נָאךְ הַייטֶע דִיעזֶע פְרֶעמְדֶע שְׁטַאדְט וָואוּ אִיךְ זָא אוּנְגְלִיקְלִיךְ בִּין, אוּנְד גֶעהֶע צוּרִיק אִין מֵיין פַאטֶערְלַאנְד. אִיךְ וַוארְטֶע נוּר אוֹיף מֵיינֶער יוֹכֶבֶד אוּם פָאן אִיהְר אַבְשִׁיעד צוּ נֶעהְמֶען. דַאן גֶעהֶען וִויר צוּזַאמֶען.

**עקיבא:** פִיר מִיךְ אִיזְט אַבֶּער יֶעדֶע מִינוּטֶע צוּ וַוארְטֶען מִיט גֶעפַאהְר פֶערְבּוּנְדֶען מֵיינֶע פֶערְפָאלְגֶער קֶענֶען מִיךְ הִיער פִינְדֶען.

**זמרי:** דָארְט אוּנְטֶער יֶענֶען פֶעלְזֶען פֶערְשְׁטֶעקְט בִּיזְט דוּא גֶעשִׁיצְט, וִוילְסְט דוּא אוֹיף מִיר וַוארְטֶען?

**עקיבא:** יַא זִמְרִי מֵיין פְּרֵיינְד אִיךְ וַוארְטֶע אוֹיף דִיךְ, אוֹיפְם וִויעדֶערְזֶעהֶען אוֹיפְם וִויעדֶערְזֶעהְן מֵיין בְּרוּדֶער אִין דֶער נָאטְה....

**זמרי:** קָאמֶע אִיךְ צֵייגֶע דִיר. (ביידע אב)

(אויפטריט יוכבד זינגט אונטער דיא קוליסען).

וָוא בִּיזְט דוּא גֶעלִיעבְּטֶער מֵיינֶעם הֶערְצֶעןְם
מֵיינֶע יַאמֶער טֶעהְנֶע עֶרְהֶער
קָאם צוּ מִיר גֶעלִיעבְּטֶער מֵיינֶעם הֶערְצֶענְם
וְויא זֶעהְנֶע אִיךְ מִיךְ נַאךְ דִיר זָא זֶעהְר
שֵׁיידֶען שֵׁיידֶען מִיסֶען וִויר זָא שְׁנֶעל
נַאךְ דֶעם וִויר הַאבֶּען אוּנְז קוּרְץ פֶערְאֵיינְט
צוּם לֶעצְטֶען מַאל דִיךְ נָאךְ זֶעהְן
דִיךְ מֵיינֶען אֵיינְצִיגֶען מֵיין טְרֵייעֶן פְּרֵיינְד מֵיין טְרֵייעֶן פְּרֵיינְד
וָוא בִּיזְט דוּא מֵיין פְּרֵיינְד מֵיין פְּרֵיינְד

(דועט) וְוא בִּיזְט דוּא גֶעלִיעבְּטֶער מֵיינֶעם הֶערְצֶענְס
מֵיינֶע יַאמֶער טֶעהְנֶע עֶרְהֶער
קָאם צוּ מִיר גֶעלִיעבְּטֶער מֵיינֶעם הֶערְצֶענְס
מֵיינֶע יַאמֶער טֶעהְנֶע עֶרְהֶער
מֵיין זִמְרִי, מֵיין יוֹכֶבֶד. (ערשיינען אומאַרמונג)

**זמרי:** (פראזע) מוּטְה מֵיינֶע גֶעלִיעבְּטֶע יוֹכֶבֶד נִיכְט פֶערְצְוֵויפְלֶען טְרוֹיעֶרִיג שֵׁיידֶע אִיךְ פָאן דִיר דֶעסְטָא פְרֶעהְלִיכֶער וֶוערְדֶען וִויר אוּנְז אִין קוּרְצֶען ווִיעדֶערְזֶעהְן.

**יוכבד:** אַךְ לַאס מִיךְ וֵויינֶען אַן דֵיינֶער בְּרוּסְט, מִיר אִיזְט דַאס הֶערְץ זָא בַּאנְגֶע אִיךְ פִירְכְטֶע דִיךְ צוּ פֶערְלִיערֶען.

**זמרי:** וַוארוּם זַאגְסְט דוּא פֶערְלִיערֶען? דוּא הַאסְט דִיךְ פָאן מֵיינֶער טְרֵייֶע גֶענוּג אִיבֶּערְצֵייגְט, אַבֶּער זַייט דֵיין שְׁטְרֶענְגֶער פַאטֶער הַאט פָאן אוּנְזֶערֶער לִיעבֶּע עֶרְפַאהְרֶען הַאט עֶר מִיךְ פָאן זֵיינֶעם הוֹיזֶע פֶערְ-שְׁטָאסֶען וֵוייל אִיךְ בִּין אַרְם פַאס אִיךְ אִיהְם נִיכְט אַלְס שְׁווִיעגֶערְזָאהְן. נוּן וִויא זָאל אִיךְ הִיער נָאךְ וֵוייטֶער פֶערְבְּלֵייבֶען, דָארְט אִין יְרוּשָׁלַיִם אִין מֵיינֶער גֶעבּוּרְטְשְׁטַאדְט קַאן אִיךְ מִיט מֵיינֶער וֶועלְטְס עֶרְפַאהְרוּנְג דָאךְ צוּ עֶטְוַואס בְּרִינְגֶען, דַאן שְׁרֵייבֶּע אִיךְ זָאפָארְט דוּא קָאמְסְט הִיען דוּא קָאמְסְט הִיען אוּנְד וִויר בְּלֵייבֶען פִיר אִימֶער פֶערְאֵיינִיגְט, נִיכְט וַואהְר מֵיינֶע יוֹכֶבֶד... אַךְ! מַאכֶע דָאךְ נִיכְט זָא שְׁוֶוער דֶעם אַבְשִׁיעד אִיךְ בִּיטֶע דִיךְ וֵויינֶע נִיכְט עֶס בְּרִיכְט מִיר מֵיין הֶערְץ!!

**יוכבד:** זִמְרִי, מֵיין פַאטֶער וֵוייסְט נוּר פָאן אוּנְזֶערֶער לִיעבֶּע, אַבֶּער נִיכְט פָאן אוּנְזֶערֶער גֶעהֵיימֶען הֵייַראטְה, אַבֶּער עֶר ווִירְד עֶס עֶרְפַאהְרֶען, יַא עֶר מוּס עֶס דָאךְ עֶרְפַאהְרֶען דֶען דִיא פְרוּכְט דֶער לִיעבֶּע ווִירְד עֶס אִיהְם עֶנְדְלִיךְ פֶערְרַאטְהֶען. זִמְרִי! אִיךְ קַאן אוּנְד ווִיל נִיכְט מֶעהְר אִין מֵיין פַאטֶערְס הוֹיז בְּלֵייבֶען, נֶעהְמֶע מִיךְ מִיט מִיט דִיר!....

**זמרי:** וַואס זַאגְסְט דוּא מֵיין קִינְד? וֶוער וֵוייסְט וֶועלְכֶען בִּיטֶערֶען מַאנְגֶעל אִיךְ וֶוערְדֶע נָאךְ צוּ לֵיידֶען הַאבֶּען בִּיז עֶס ווִירְד פָאן מִיר עֶטְוַואס! אַךְ נֵיין! זָא וַואס דַארְפְסְט דוּא נִיכְט מִיטְמַאכֶען, נֵיין דַאס אִיזְט אוּנְמֶעגְלִיךְ!

**יוכבד:** מַאנְגֶעל נָאטְה אוּנְד דִיא שְׁוֶוערְסְטֶען לֵיידֶען ווִיל אִיךְ גֶערְנֶע אוֹיסְ-שְׁטֶעהְן נוּר נִיכְט פָאן דִיר פֶערְלַאסֶען זֵיין, זִמְרִי מֵיין הֶערְצֶענְס-

גֶעלִיעבְּטֶער מַאן אִיךְ וֶוערְדֶע קֵיינֶען טַאג אִיבֶּערְלֶעבֶּען אָהְנֶע דִיךְ, אֵיינְצִיגֶער פְרֵיינְד מֵיינֶעם הֶערְצֶענְס, וַואן דוּא מִיךְ וַואהְרְהַאפְטִיג לִיעבְּסְט נֶעהְמֶע מִיךְ מִיט דִיר, זַאגֶע נִיכְט נֵיין דֶען דוּא טֶעטֶעטְסְט מִיךְ.

**זמרי:** נוּן גוּט קָאמֶע מִיט מִיר אוֹיף גוּטֶעם גְלִיק.

**יוכבד:** דַאנְק טוֹיזֶענְד דַאנְק, אַבֶּער נָאךְ אֵיין קְלֵיין וֶוענִיג גֶעדוּלְד, בַּאלְד בִּין אִיךְ בֵּייא דִיר צוּרִיק.

**זמרי:** וָואהִין ווִילְסְט דוּא דֶען גֶעהְן?

**יוכבד:** אִין מֵיין פַאטֶערְס הוֹיז אוֹיף אֵיינֶער קוּרְצֶען ווֵיילֶע אוּם אֵיין פַּאר קְלֵיידֶער אוּנְד אַלֶעם נֶעטְהִיגֶע וַואס אִיךְ אִימְשְׁטַאנְדֶע זֵיין וֶוערְדֶע אִין גֶעהֵיים פִיר אוּנְזֶערֶע רֵייזֶע מִיטְצוּנֶעהְמֶען, דַאן בִּין אִיךְ ווִיעדֶער בֵּייא דִיר אוּם נִיע מֶעהְר צוּ שֵׁיידֶען, אוֹיפְס ווִיעדֶערְזֶעהְן, אוֹיפְס בַּאלְדִיגֶע ווִיעדֶערְזֶעהְן. (אַב)

**זמרי:** (זינגט) אַךְ גֶעלִיעבְּטֶעם ווֵייבּ אוֹיךְ דוּא מוּזְט מִיט
מִיר טְהֵיילֶען מַאנְגֶעל אוּנְד נָאטְה
אוּנְבֶּעשְׁטִימְט אִיזְט אוּנְזֶער וֶועג
וֶוער ווֵייסְט וֶועלְכֶע גֶעפַאהְר אוּנְז בֵּיידֶען דְרָאהְט
גֶעלְד! וָוא נִימְט מַאן גֶעלְד?
זָאגַאר צוּם טֵייפֶעל הֶעטֶע אִיךְ מִיךְ פֶערְקוֹיפְט דַאפִיר
גֶעלְד! ווִיא גְלִיקְלִיךְ וֶוערֶע אִיךְ וֶוען אִיךְ הֶעטֶע גֶעלְד
הֶעטֶע אִיךְ גֶעלְד! גֶעלְד! גֶעלְד! (שׁלָאפְט איין)

(אויפטריט מאמאן אונטעראירדיש, זינגט)

הַ הַ הַ הַ הַ הַ הַ גֶעלְד! גֶעלְד! (7 מָאל) הַ! הַ!
הֶערֶע נָאר ווִיא שֶׁעהְן דַאס קְלִינְגְט (7 מָאל) קְלִינְג קְלַאנְג
דַאס אִיזְט מֵיין צוֹיבֶּערְקְלַאנְג
גֶעלְד! גֶעלְד! גֶעלְד! הַ הַ הַ הַ
דַאס אִיזְט מֵיין צוֹיבֶּער קְרַאפְט קְלִינְג קְלַאנְג.

**זמרי:** (פראזע, ערשראקען) וֶועה מִיר וֶוער אִיזְט דֶער?

**מאמאן:** הַ הַ הַ! דוּא אַרְמֶער מַאן וַוארוּם זָא עֶנְגְסְטְלִיךְ עֶרְפַאהְרֶע נוּר וֶוער אִיךְ בִּין אוּנְד דוּא ווִירְסְט פָאר פְרֵיידֶע יוּבֶּעלְן.

**זמרי:** אִיךְ פִירְכְטֶע מִיךְ פָאר דִיר דוּא בִּיזְט אֵיין טֵייפֶעל.

**מאמאן:** אוּנְד דָאךְ הַאט מִיךְ דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט אַנְעֶרְקַאנְט אַלְס אִיהְר גָאט.

**זמרי:** װֶער בִּיזְט דוּא דֶען?

**מאמאן:** אִיךְ בֶּעהֶערְשֶׁע דִיא גַאנְצֶע װֶעלְט. אַלֶע מֶענְשֶׁען בִּיקֶען זִיךְ פַאר מִיר, אִיךְ מַאכֶע דֶעם שְׁוַואכְסְטֶען פַאר אַ גִּבּוֹר, בִּין מְשַׁדֵךְ אֵיינֶען אַלְטֶען גְרֵייז צוּ אֵיינֶעם יוּנְגֶען מֶעדְכֶען, אִיךְ מַאכֶע דֶעם גְרֶעסְטֶען שׁוּרְקֶען צוּם פֵיינְסְטֶען מֶענְשֶׁען, אִיךְ מַאכֶע אֵיינֶעם דוּמְקָאפְּף צוּם גְרֶעסְטֶען חָכָם.

**זמרי:** װֶער בִּיזְט דוּא?

**מאמאן:** אִיךְ בִּין מַאמָאן דֶער גֶעלְדְגָאט (זמרי לאכט) חַ חַ חַ זִיעהְסְט דוּא וַואס פִיר אֵיין צוּפְרִיעדֶענֶעם גֶעזִיכְט דוּא מַאכְסְט וַואן דוּא הֶערְסְט מֵיינֶעם נַאמֶען . . . וִוילְסְט דוּא מִיךְ אַנְעֶרְקֶענֶען אַלְס דֵיינֶען גָאט, זָא גִיבּ אִיךְ דִיר קוֹרַח'ס אוֹצְרוֹת, דוּא וִוירְסְט דֶער רֵייכְסְטֶער מַאן אוֹיף דֶער עֶרְדֶע!

**זמרי:** רֵייךְ?

**מאמאן:** מִילִיאָנֶען פָאן גָאלְד וִוירְסְט דוּא בֶּעזִיטְצֶען, הֶערֶע וִויא שֶׁען דַאס קְלִינְגְט (קלינגט מיט איינער בערזע געלד) וִוילְסְט דוּא דַאפָאן בֶּעזִיטְצֶען גַאנְצֶע הוֹיפֶען? וִוילְסְט דוּא?

**זמרי:** אָבּ אִיךְ וִויל? גֶעוִויס וִויל אִיךְ, װֶער וִויל דֶען דַאס נִיכְט? יַא מַאכֶע מִיךְ רֵייךְ, אָה אִיךְ װֶערְדֶע נִיכְט זָא שְׁלֶעכְט זַיין וִויא מֵיין שְׁוִויעגֶער-פַאטֶער, מֵיין גְרֶעסְטֶעס גְלִיק וִוירְד עֶס זַיין וַואן אִיךְ װֶערְדֶע מֵיינֶע מִיטְמֶענְשֶׁען קֶענֶען גְלִיקְלִיךְ מַאכֶען.

**מאמאן:** חַ חַ חַ חַ!

**זמרי:** אָה אִיךְ וַויים וַואס עֶס הֵייסְט נָאטְה אוּנְד מַאנְגֶעל זָא װֶערְדֶע אִיךְ אוֹיךְ מִיט אַלֶע לֵיידֶענְדֶע מִיטְפִיהְלֶען.

**מאמאן:** חַ חַ חַ חַ חַ!

**זמרי:** אַלֶע נָאטְהְבֶּעדִירְפְטִיגֶע זָאלֶען מֵיין רֵייכְטְהוּם מִיט מִיר טְהֵיילֶען, אַלֶע אַרְמֶע זָאלֶען מִיךְ זֶעגְנֶען.

**מאמאן:** חַ חַ חַ חַ חַ חַ!

**זמרי:** אַבֶּער וַוארוּם לַאכְסְט דוּא דֶען זָא?

**מאמאן:** דוּא נַארִישׁ מֶענְשֶׁעלֶע, דוּא קוּרְצְזִיכְטִיגֶער שְׁטֶערְבְּלִיכֶער, יֶעה מֶעהְר רֵייכְטְהוּם דוּא וִוירְסְט בֶּעקָאמֶען דֶעסְטָא קַארְגֶער אוּנְד גֵייצִיגֶער וִוירְסְט דוּא װֶערְדֶען, יֶעה מֶעהְר הוֹיפֶען גָאלְד דוּא וִוירְסְט

דִיר צווַאמֶען שַׁארֶען דֶעסְטָא מֶעהְר ווִירְסְט דוּא שְׁרֵייעֶן נָאךְ! נָאךְ! נָאךְ! דִיא אַרְמֶע דִיא נָאטְהְבֶּעדִירְפְטִיגֶע אַנְשְׁטַאט זַייא צוּ גֶעבֶּען ווִירְסְט דוּא נָאךְ בֵּייא זַייא נֶעהְמֶען, שִׁינְדֶען דִיא הוֹיט פָאן זַייא, אוֹיסְ-זוֹיגֶען פָאן זַייא דַאס לֶעצְטֶע טְרָאפְּפֶען בְּלוּט.

**זמרי:** אִיךְ?

**מאמאן:** יַא! נַאטִירְלִיךְ דוּא דַארְפְסְט יַא נִיכְט בֶּעסֶער זַיין פָאן דִיא אַלֶע ווֶעלְכֶע צוּ מִיר דִיענֶען.

**זמרי:** דָאךְ ווִיל אִיךְ פְּרָאבִּירֶען, דֶעם נִסָּיוֹן פָאן עֲנִיּוּת הַאבֶּע אִיךְ לֵיידֶער יָשׁאן צוּ לַאנְגֶע מִיטְגֶעמַאכְט, יֶעצְט ווִיל אִיךְ רֵייכְטְהוּם, יַא מַאכֶע מִיךְ רַייךְ! וַואס עֶס זָאל אוֹיס מִיר ווֶערְדֶען רֵייךְ ווִיל אִיךְ זַיין, גִיבּ מִיר גֶעלְד!

**מאמאן:** גוּט! אַבֶּער ווִיסֶע דַאס אִיךְ גֶעבֶּ'ע נִיכְט אוּמְזָאנְסְט, פִיר מַיי נָאלְד פֶערְלַאנְגֶע אִיךְ אוֹיךְ דַאס דוּא זָאלְסְט מִיר וַואס גֶעבֶּען.

**זמרי:** וַואס הַאבֶּע אִיךְ דֶען דִיר צוּ גֶעבֶּען?

**מאמאן:** דַיין הֶערְץ.

**זמרי:** מַיין הֶערְץ?

**מאמאן:** דַאס אִיזְט גַאנְץ אֵיינְפַאךְ, אִיךְ גֶעבֶּע דִיר עֶטְוַואס צוּ טְרִינְקֶען אוּנְד דִיעזֶער מוּסְקֶעל וַואס דוּא רוּפְסְט הֶערְץ ווִירְד זָא הַארְט ווִיא שְׁטֵיין, זָא קַאלְט ווִיא אַייז, זָאלְכֶע דוּמֶע וָוארְטֶע ווִיא רַחֲמָנוּת, מִיטְלֵייד אוּנְד דֶערְגְלֵייכֶען מוּסְט דוּא פָאן דֵיינֶען ווֶערְטֶערְבּוּךְ גַאנְץ אוֹיסְ-שְׁטְרֵייכֶען! דוּא ווִירְסְט אַרְבֵּייטֶען מִיט טוֹיזֶענְדֶער אוּנְד אָבֶּער טוֹיזֶענְדֶער בְּהֵמוֹת 4 פִיסִיגֶע אוּנְד אוֹיךְ 2 פִיסִיגֶע זָאלֶען בֵּייא דִיר קַייעֶן שְׁטְרָאה גְרַאזֶע ווִיא דִיא 4 פִיסִיגֶע, דוּא ווִירְסְט מִיט דֶעם גֶעלְד שְׁפֶּעקוּלִירֶען אוֹיסְדֶענְקֶען אַ קְלוּג שְׁפִּיצֶעלֶע אוּנְד טוֹיזֶענְדֶער ווֶערְדֶען דוּרְךְ דִיר אִין אֵיין טַאג פֶערְאַרְמְט אוּנְד רוּנִיעֶרְט ווֶערְדֶען, מַאנְכֶע ווֶערְדֶען זִיךְ טְרֶענְקֶען, מַאנְכֶע הֶענְגֶען א. ז. וו. דוּא אַבֶּער מַאכְסְט דִיר נִיכְטְס דַארוֹיס, דוּא זִיצְט דִיר גַאנְץ גֶעמִיטְלִיךְ אִין דֵיינֶען רֵייכֶען פַּאלַאסְט אוּנְד דֶענְקְסְט נַאךְ אִיבֶּער אֵיינֶער נַייעֶן שְׁפֶּעקוּלַאצִיאָן, אֵיין אַנְדֶער קְלוּג שְׁפִּיטְצֶעלֶע, זָא ווִירְד מַאן מִילְיאָנֶער.

**זמרי:** ווֶעק! ווֶעק פָאן מִיר דוּא בֶּעזֶער טֵייפֶעל!

**מאמאן:** מֵיינְסְט דוּא דַאס עֶרְנְסְט, הֶערֶע ווִיא שֶׁען דַאס קְלִינְגְט.

זמרי: אָה!

מאמאן: אָה איך קען אייך מענשעלעך דורך אונד דורך, איהר וועט ליעבער שיידען פאן אייער לעבען אלס פאן דיעזער זיסען מוזיק, הערע וויא שען דאס קלינגט.

זמרי: גיב, ניין! ניין! איך וויל ניכט, דאך גיב, אָה וועה מיין ארמעס הערץ וויא עס רוישט אונד שטירמט זא ווילד.

מאמאן: עבען דארום זאגע איך יא גיב עס מיר, וואצו נוטצט דיר דיעזעס דומע הערץ מיט זיין ווילדען שטירמישען טיקטאק, דאס פערשאפט יא נור ליידען אונד שמערצען, דאבאלד דוא אבער נור פאן דיעזעם געטראנק וואס מיינע טייפלישע קונסט פאבריצירט האט קאסטען ווירסט זא וירד עס דארט ניכט זא שטירמען אונד ברויזען נור גאנץ קאלט אונד לאנגזאם טיק טאק, הערע נור וויא שען דאס קלינגט.

זמרי: גיב הער דיין געטראנק שנעל.

מאמאן: קאם מיט מיין ליעבער! קאם מיט מיר.

זמרי: וואהין?

מאמאן: אין איינער טייפעל קאמער, (שלעפט איהם) נאך א נשמה קעלע, דאס ציעהט וויא א מאגנעט. (צייגט אויף דער ברוזי, אב)

## פערוואנדלונג

(טייפעלס גראטטע, אין הינטערגרונד פערשיעדענע טירע דראכען שלאנגען א. ז. וו. אין דער מיטע איין טראהן אויס פעלדשטיין, הערום איהם עבענפאלס פערשיעדענע טירע, טייפעל מארשיערען שטעלען זיך אויס האלב רונדע, מאמאן קאמט הערייז מיט זמרי).

קאהר: לויבט לויבט אונזער הערשער דעם בעריהמטען מייסטער
לויבט איהם אלע איהר דיענער גייסטער
פערשטעהען מיסען וויר פאן איהם יעדען ווינק
זיין בעפעהל ערפילען — וויא שנעל אונד פלינק
וויר שוועבען איבעראל — אין פעלד אונד וואלד
וויר וועקסלען נאך וואונש אונזער געשטאלט
ווייל וויר זינד דיא דיענער גייסטער
פאן אונזערען הערן דעם וועלט בעריהמטען מייסטער
אוי אוי אוי אוי!

מאמאן: (זינגט) הֶערְט! וֶוערְדֶע אִיךְ אֵייךְ עֶטְוַואס עֶרְצֶעהְלֶען אֵיינֶעם שֶׁעהְנֶעם שְׁפַּאס
גֶעאָפְּפֶּערְט הַאבֶּע אִיךְ יֶעצְט וִויעדֶער אַן אֵיינֶען מֵיינֶעם ווִילְדֶען הַאס
דַאס לִיעבֶּען אַלֶע אָהְן אַ שִׁיעוּר (קלינג קלאנג) (קאָהר)
דַאס פִּיהְרְט זֵייא אַלֶע גְלַייךְ צוּ מִיר (קלינג קלאנג)
יַא זֵייא צוּ פֶּערְדֶערְבֶּען אִיזְט דַאס בֶּעסְטֶע מִיטֶעל נוּר גֶעלְד
אִיךְ בִּין אַנְעֶרְקַאנְט אַלְס גָאט בֵּייא אַלֶע נַאצִיאָנֶען דֶער וֶועלְט
יַא זֵייא צוּ פֶּערְדֶערְבֶּען אִיזְט דַאס בֶּעסְטֶע מִיטֶעל נוּר גֶעלְד
חַ חַ חַ חַ חַ חַ!

קאהר: יַא זֵייא צוּ פֶּערְדֶערְבֶּען א. ז. וו. (טאנץ)

(פוריע מיט אַ בעכער רייצט זיך מיט זמרי ער וויל טרינקען זיא טאנצט, ווען זמרי ערגרייפט דעם בעכער אונד טרינקט אויס אַלע טאנצען אַ געשריי, זמרי שטירצט אויף שטיינבאנק).

## פערוואנדלונג

(אויפטריט יוכבד, פינסטער).

יוכבד: (פראזע) זִמְרִי וָוא בִּיזְט דוּא? עֶס אִיזְט זָא פִּינְסְטֶער, הַאבֶּע אִיךְ דֶען דֶעם וֶועג פֶּערְלָארֶען? זִמְרִי! מִיר שֵׁיינְט אִיךְ בִּין דָאךְ אוֹיף דֶעם רִיכְטִיגֶען פְּלַאטְץ גֶעקָאמֶען אַבֶּער זִמְרִי וָוא אִיזְט עֶר דֶען... מֵיין גָאט דַא לִיעגְט עֶר, זָא אִים זָאלְכֶען וֶועטֶער צוּ שְׁלַאפֶען אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט וֶוען אֵיין בְּלִיטְץ.... דָאךְ נֵיין בֶּעהִיטֶע דֶער הִימֶעל זִמְרִי מֵיין לִיעבֶּער מַאן, אָה! עֶר אַטְמֶעט, עֶר לֶעבְּט, מֵיין זִמְרִי עֶרְוַואכֶע אִיךְ בִּין עֶס דֵיינֶע יוֹכֶבֶד.

זמרי: (פערווירט) וָוא בִּין אִיךְ?

יוכבד: דוּא הַאסְט אֵיינְגֶעשְׁלַאפֶען וֶועהְרֶענְד דוּא הַאסְט אוֹיף מִיךְ גֶעוַוארְטֶעט.

זמרי: וָוא אִיזְט דֶער טֵייפֶעל?

יוכבד: וַואס פִּיר אֵיין טֵייפֶעל?

זמרי: אוּנְד דֶער גָאלְדֶענֶער בֶּעכֶער מִיט דֶעם גֶעטְרַאנְק.

יוכבד: וַואס שְׁפְּרִיכְסְט דוּא, הַאסְט וַואהְרְשֵׁיינְלִיךְ פָאן עֶטְוַואס גֶעטְרֶיימְט. עֶרְוַואכֶע דָאךְ מֵיין לִיעבֶּער מַאן שׁוּיעֶ מִיךְ אַן אַבֶּער נִיכְט זָא קַאלְט נִיכְט זָא פְּרֶעמְד, אִיךְ בִּין עֶס דָאךְ דֵיינֶע יוֹכֶבֶד.

**זמרי:** וַואס ווילְסְט דוּא?

**יוכבד:** מֵיין גָאט! וויא זָאנְדֶערְבַּאר דוּא פְרַאגְסְט, אִיךְ וואר דָאךְ אִין מֵיין פַאטֶערְס הויז אוּם עֶטְוַואס פִיר אוּנְזֶערֶע רֵייזֶע מִיטְצוּנֶעהְמֶען, נוּן דַא הַאבֶּע אִיךְ וַואס נֶעטְהִיג אִיזְט, מֵיין פַאטֶער אִיזְט שָׁאן גֶעשְׁלַאפֶען אִיךְ הַאבֶּע נָאךְ אֵיינֶען קוּס אוֹיף זֵיינֶער שְׁטִירְנֶע גֶעדְרִיקְט פִיעלֵייכְט דֶעם לֶעצְטֶען דֶען וֶוער ווייסְט וַואן אִיךְ אִיהְם נָאךְ אֵיין מַאל זֶעהֶען וֶוערְדֶע, אַךְ מִיר וַואר זָא שְׁוֶוער אוּמְס הֶערְץ דָאךְ דֶער גֶעדַאנְק אַן דִיךְ הַאט מֵיין הֶערְץ גֶעשְׁטֶערְקְט אוּנְד דַא בִּין אִיךְ ווִיעדֶער מִיט דִיר צוּזַאמֶען מֵיין גֶעלִיעבְּטֶער מַאן.

**זמרי:** דַאס אִיזְט נִיכְט נֶעטְהִיג, יוֹכֶבֶד הֶערֶע וַואס אִיךְ דִיר זַאגֶען וֶוערְדֶע גֶעהֶע צוּרִיק צוּ דֵיינֶען פַאטֶער.

**יוכבד:** וַואס זַאגְסְט דוּא?

**זמרי:** דוּא קַאנְסְט מִיט מִיר נִיכְט גֶעהְן.

**יוכבד:** וַוארוּם?

**זמרי:** ווייל דוּא ווירְסְט עֶס שְׁפֶּעטֶער פִיעלֵייכְט בֶּערֵייעֶן.

**יוכבד:** נֵיין זִמְרִי נִיעמַאלְס, אִיךְ וֶוערְדֶע נִיעמַאלְס בֶּערֵייעֶן.

**זמרי:** נוּן זָא וֶוערְדֶע אִיךְ עֶס בֶּערֵייעֶן.

**יוכבד:** דוּא?

**זמרי:** אוּם דִיר דִיא וַואהְרְהֵייט צוּ זַאגֶען בֶּערֵייהֶע אִיךְ שָׁאן יֶעצְט, זָאגַאר אוּנְזֶערֶע פֶּערְהֶעלְטְנִיסֶע.

**יוכבד:** (שרייט אויס) זִמְרִי!

**זמרי:** בְּרְ...... וַוארוּם שְׁרֵייעֶסְט דוּא זָא, עֶס אִיזְט אוּמְזָאנְסְט, דוּא גֶעהֶע צוּרִיק צוּ דֵיינֶעם פַאטֶער אוּנְד גֶעהֶע מִיר מֵיינֶעם וֶועג, פֶערְגֶעסֶען ווִיר זִיךְ אֵיינֶער דֶעם צְווייטֶען, אַדְיֶע! (וויל געהן)

**יוכבד:** נֵיין דוּא גֶעהְסְט קֵיינֶען שְׁרִיט אָהְנֶע מִיךְ, ווִילְסְט דוּא מִיךְ פֶערְלַאסֶען זָא טֶעדְטֶע מִיךְ פְרִיהֶער.

**זמרי:** (שטאָסט זיא פאָן זיך וועק) וַואס ווילְסְט דוּא נָאר גֶעוַואלְד גֶעבְּרוּיכֶען?

**יוכבד:** וֶועלְכֶע פֶערְעֶנְדֶערוּנְג אִיזְט מִיט דִיר פָארְגֶעגַאנְגֶען, דוּא ווייסְט דָאךְ דַאס אִיךְ קַאן אִין מֵיין פַאטֶערְס הוֹיז נִיכְט צוּרִיק, אָדֶער הַאסְט דוּא מִיךְ פָאן אַנְפַאנְג אַן בֶּעטְרָאגֶען? הַאסְט מִיךְ בְּלָאס פֶערְפִיהְרְט אוּנְד אוּמְגְלִיקְלִיךְ גֶעמַאכְט?

זמרי: פֶערְפִיהְרְט? אִיךְ הַאבֶּע דִיךְ יַא נִיכְט גֶעצְווּאוּנְגֶען, אִיךְ הַאבֶּע דִיךְ נִיע בֶּעטְרָאגֶען, דוּא הַאסְט מִיךְ גֶעלִיעבְּט הַאבֶּע אִיךְ דִיךְ אוֹיךְ גֶעלִיעבְּט אוּנְד בַּאסְטַא!

יוכבד: דוּא הַאסְט מִיךְ גֶעלִיעבְּט אוּנְד יֶעצְט?

זמרי: יֶעצְט הַאבֶּע אִיךְ מִיר דִיא זַאכֶע גַאנְץ אַנְדֶערְס אִיבֶּערְלֶעגְט.

יוכבד: אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט אִים הִימֶעל עֶרְבַּארְמֶע דִיךְ מֵיינֶער.

(אויפֿטריט הויפטמאן, סאלדאטען)

הויפטמאן: (ערגרייפֿט זמרי) עֶנְדְלִיךְ הַאבֶּע אִיךְ דִיךְ גֶעפַּאקְט.

זמרי: וַואס וָואלְט אִיהְר פָאן מִיר?

הויפטמאן: צוּם טֵייפֶעל אִיךְ הַאבֶּע גַאר אֵיין אִירְטְהוּם גֶעהַאבְּט, עֶס אִיזְט גַאר נִיכְט דֶער וֶועהְם אִיךְ זוּכֶע.

זמרי: זוּכְסְט דוּא נִיכְט פִּיעלֵייכְט דֶעם יֶענִיגֶען וֶועלְכֶער אֵיינֶען עֶגִיפְּטִישֶׁען הויפְּטְמַאן עֶרְשְׁטָאכֶען הַאט?

הויפטמאן: יַאוָואהְל, וֵוייסְט דוּא וֶוער עֶר אִיזְט?

זמרי: גֶעווִיס, אַבֶּער אִיךְ הַאבֶּע גֶעהֶערְט דַאס אֵיינֶע בֶּעלָאהְנוּנְג אוּסְגֶעזֶעצְט אִיזְט פִיר דֶעם יֶענִיגֶען דֶער אִיהְם אִין אַייעֶרֶע הֶענְדֶע אִיבֶּערְלִיעפֶערְן ווִירְד.

הויפטמאן: יַא אֵיינֶע זֶעהְר גְרָאסֶע בֶּעלָאהְנוּנְג!

זמרי: וֶוערְדֶע אִיךְ זִיא קְרִיעגֶען?

הויפטמאן: נַאכְדֶעם דוּא אִיהְם אִין מֵיינֶע הֶענְדֶע אִיבֶּערְלִיעפֶערְן ווִירְסְט, וָוא אִיזְט עֶר?

זמרי: דָארְט אוּנְטֶער אֵיינֶעם פֶעלְזֶען פֶערְשְׁטֶעקְט.

הויפטמאן: (צו סאלדאטען) זוּכְט שְׁנֶעל נַאךְ. (אַב)

יוכבד: דֵיין פְרֵיינְדְס לֶעבֶּען אִיבֶּערְגִיעבְּסְט דוּא זֵיינֶען פֵיינְדֶען אִין דִיא הֶענְדֶע?

זמרי: וַוארוּם נִיכְט, אִיךְ קְרִיעג יַא גֶעלְד דַאפִיר.

יוכבד: זִמְרִי! וַואס אִיזְט פְּלֶעטְצְלִיךְ אוֹיס דִיר גֶעוָוארְדֶען!

(אויפֿטריט עקיבא געשלעפּט פֿאן סאלדאטען)

עקיבא: דוּא הַאסְט מִיךְ פֶערְרַאטֶען, פֶערְפְלוּכְטֶער פֶערְרֶעטֶער!

(מאן שטירצט איהם ניעדער).

**יוכבד**: זְמְרִי וַואס אִיזְט מִיט דִיר גֶעוָוארְדֶען, הֶעלְף מִיר גָאט. (זמרי ווערפט זיא פאר זיינע פיעסע, לאכט).

## פערוואנדלונג

(מאכאן אויף דעם טראָהן, אלע טייפלען טאנצען, צייגען אויף זמרי מיט דיא פינגער, ווערפען איהם קיססע, זונגען).

גָאלְד רֶעגֶען.

(פ אָ ר ה אַ נ ג).

(ענדע דעם ערסטען אַקטעס).

## II. אַקְט

(20 יאהרע שפעטער)

(רייכער פאוויליאָן, אין הינטערגרונד וואסער, זמריים פאלאסט מיט טעראססע שטיעגען, אויפטריט יונה, זינגט).

**יונה:** אוי רָחֵלֶע זִיעסֶע רָחֵלֶע שֶׁענֶע
וִויא מִיט אַ שְׁטְרִיק אַזוֹי צִיעהְט עֶס מִיךְ צוּ דִיר
מִיט דַיינֶע אֵייגֶעלֶעךְ דִיא שְׁוַוארְצֶע דִיא קְלֵיינֶע
אַךְ קוּם אַרוּים קוּק אוֹיף מִיר
מַיינֶע לֶעמֶעלֶעךְ הָאבּ אִיךְ אוֹיף הֶפְקֵר גֶעלָאזְט
אוּנ בִּין גֶעלָאפֶען אַהֶער דִיךְ צוּ זֶעהְן
אִיךְ צִיטֶער פַּאר לִיעבֶּע וִויא פוּן אַ פְרָאסְט
מִיךְ עֶרְוַואכֶען קֶענְסְט דוּא נָאר אַלֵיין
אוֹי רָחֵלֶע קוּם אַרוּים פוּן דַיין שטוּב
הֶער מַיין גֶעוֵויין אוּנ מַיין פָאעֶזִיע
אוֹי רָחֵלֶע טְהַייעֶרֶע אִיךְ הָאבּ דִיךְ אַזוֹי לִיעבּ
אַזוֹי זִינְג אִיךְ שְׁטֶענְדִיג אוּנ פַייף מִיר צוּ.

(אויפטריט רחל)

**רחל:** (פראזע) יָא עֶר אִיז עֶס יוֹנָה דֶער שֶׁענֶער שֶׁעפֶער, אִיךְ הָאבּ אָבֶּער בַּאלְד עֶרְקֶענְט זַיינֶע שֶׁענֶע שְׁטִימֶע.

**יונה:** אוֹי וִיא אִיז עֶס דִיא שֶׁענֶע רָחֵלֶע, אִיךְ הָאבּ אָבֶּער גֶעוואוּסְט אַז מִיט מַיין פַייפֶעלֶע וֶועל אִיךְ זִיא צוּ מִיר אַרוֹיסְפַייפֶען.

**רחל:** שׁוֹין זַייט אַ שְׁטִיקֶעל צַייט בֶּעגֶעגֶענֶען מִיר זִיךְ אַלֶע טָאג, אִיךְ קוּק צוּ אִיהְם אוּנ עֶר קוּקְט צוּ מִיר אוּנ גֶערֶעדְט הָאבֶּען מִיר נָאךְ קֵיין וָוארְט.

**יונה:** נֵיין אִיךְ קֶען מִיךְ נִיט פוּן דֶעם פְּלַאטְץ אוֹיפְהֶעבֶּען, אַזוֹי וִויא אִיךְ דֶערְזֶעה זִיא אַזוֹי נֶעמְט עֶס מִיר אָב הֶענְד אוּנ פִּיס.

**רחל:** אוֹי וִויא שֶׁען עֶר אִיז, אָבֶּער פַּאר וָואס גֶעהְט עֶר נִיט צוּ צוּ מִיר?

**יונה:** דַמְ.... הָאט זִיא אַ פָּאר אֵיינֶגעלֶעךְ, אַ פִּיסְקַאלֶע, יונָה זַייא אַ מֶענְשׁ שְׁטֶעה אוֹיף, גֶעה רֶעד וֶוערְטֶער אֵיין מָאל פַאר אַלֶע מָאל טוֹיט אָדֶער רוֹיט (געהט צו) גָאט מִיט דִיר!

**זיא:** יְבָרֶכְךָ הַשֵׁם (פויזע) עֶר שְׁוַויינְט?

**ער:** עֶס הָאט מִיר אָבְּגֶענוּמֶען דָאס לָשׁוֹן.

**זיא:** הַיינְט אִיז דֶער מָארְגֶען אַזוֹי שֶׁען.

**ער:** יָא וַוייל.... וַוייל.... דוּא שְׁטֶעהְסְט אִין דְרוֹיסֶען... נוּא עֶס הָאט זִיךְ מִיר אַרוֹיסְגֶעפַייפְּט אוּמְגֶערְן.... אָבֶּער זִיא שְׁוַויינְט, זִיא עֶנְפֶערְט מִיר נִיעֶזְט? (וויינט)

**רחל:** דוּא וַויינְסְט?

**יונה:** אִיךְ וַויין.

**רחל:** הָאט דִיר יֶעמַאנְד עֶפִּיס צוּ לֵייד גֶעטְהוּן?

**יונה:** יָא!

**רחל:** וֶוער?

**יונה:** דוּא!

**רחל:** אִיךְ? וָואס הָאבּ אִיךְ דִיר דֶען גֶעטְהוּן?

**יונה:** דוּא הָאסְט מִיר פֶּערְקְלֶעמְט בַּיים הֶערְצֶען.

**רחל:** אִיךְ פֶּערְשְׁטֶעה נִיט.

**יונה:** אִיךְ פֶּערְשְׁטֶעה אוֹיךְ נִיט, אָבֶּער יֶעדֶעס מָאל וֶוען אִיךְ דֶערְזֶעה דִיךְ הֵייבְּט מִיךְ אָן בַּיים הֶערְצֶען אַזוֹי קִיצְלֶען אוּנ צוּ נָאגֶען אוּנ צוּ קְלֶעמֶען אַז אִיךְ פֶּערְגֶעס אִין דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט אוּנ אִין מַיינֶע לֶעמֶעלֶעךְ אוּנ אִיךְ קֶען נִיט עֶסֶען, נִיט טְרִינְקֶען, נִיט שְׁלָאפֶען, נִיט רוּהֶען, אִיךְ.... אִיךְ וָואלְט עֶפִּיס גֶעוָואלְט נָאר אִיךְ הָאבּ מוֹרָא, (זיא ווענדעט זיך וועק וויינט שטיל) אַצוּנְד וַויינְט זִיא.... רָחֵלֶע דוּא וַויינְסְט?

**רחל:** אִיךְ וַויין.

**יונה:** הָאבּ אִיךְ דִיר אֶפְשַׁר אוֹיךְ פֶּערְקְלֶעמְט בַּיים הֶערְץ? (זיא שאָקעלט מיט'ן קאָפּ) נוּא יוֹנָה וָואס שְׁטֶעהְסְט דוּא וִויא אַ לֵיימֶענֶער גוֹלֶם? (נעמט איהר האנד) מֶע... מֶעג אִיךְ? (זיא מאכט מיט דעם קאָפּ, ער קישט) נוּא יוֹנָהלֶע שְׁלָאג דָאס אַייזֶען וָוא לַאנְג עֶס אִיזְט הֵייס, רָחֵלֶע ווִילְסְט זַיין מַיין וַוייבּ? (זיא זאגט יא, פאַלט אויף זיין ברוסט) לַאנְג לֶעבֶּען זָאלְסְט דוּא רָחֵלֶע, גִיבּ מִיר דַיין רֶעכְטֶע הַאנְד, מַזָל טוֹב, עֶס זָאל זַיין אִין אַ גוּטֶער שָׁעָה.

רחל: אָמֵן וְאָמֵן!

יונה: דֶער זִיווּג זָאל זַיין מִן הַשָּׁמַיִם.

רחל: אָמֵן וְאָמֵן!

יונה: דוּא זָאלְסְט דִיךְ עֶלְטֶערְעֶן מִיט דַיין יוּנְגְהֶעלְעֶן אִין עוֹשֶׁר אוּנ כָּבוֹד.

רחל: אָמֵן! דוּא זָאלְסְט שְׁטֶענְדִיג בְּלַייבֶּען מַיין גֶעטְרַייעֶר יוֹנָה.

יונה: אָמֵן וְאָמֵן!

רחל: דוּא זָאלְסְט קֵיין אַנְדֶערֶע נִיט לִיעבֶּען אוּיסֶער מִיר.

יונה: אָמֵן וְאָמֵן!

רחל: אוּנ... אוּנ שׁוֹין.

יונה: אָמֵן וְאָמֵן! רָחֵלֶע וֶוען דֶענְקְסְט דוּא זָאלֶען מִיר זִיךְ אָנְגְרֵייטֶען צוּ דֶער חֲתוּנָה?

רחל: אוּנְזֶער חֲתוּנָה קֶען נִיט אַזוֹי שְׁנֶעל זַיין.

יונה: גֶעה וֶוען נִיט יֶעצְט שׁוֹין מֶעג זַיין שְׁפֶּעטֶער הַיינְט אָדֶער מִיטְוָואךְ.

רחל: עֶס קֶען נִיט זַיין.

יונה: נוּא וֶועלֶען מִיר זָאגֶען 2 וָואכֶען, נוּא וָועלֶען מִיר זָאגֶען אַ חוֹדֶשׁ.

רחל: נ״ט מֶעגְלִיךְ.

יונה: צְווייא חֳדָשִׁים.

רחל: אוֹיךְ נִיט.

יונה: וֶוען דֶען?

רחל: אוּנְזֶער חֲתוּנָה קֶען עֶרְשְׁט זַיין שְׁפֶּעטֶער מִיט 3 יָאהְר.

יונה: אוֹי וֶועה מִיר וָואס הָאסְט דוּא גֶעזָאגְט רָחֵלֶע עֶרְשְׁט 3 יָאהְר שְׁפֶּעטֶער, וִויא הָאבּ אִיךְ כֹּחַ אַזוֹי לַאנְג צוּ וַוארְטֶען.

רחל: עֶס קֶען אָבֶּער פְּרִיהֶער נִיט זַיין.

יונה: פַאר וָואס?

רחל: פְאַרִיגֶעס יָאהְר אִיז מַיין פָאטֶער גֶעשְׁטָארְבֶּען אוּנ מֵיינֶע מוּטֶער מִיט מִיר זֶענֶען גֶעבְּלִיעבֶּען אַרְם אוּנְד הִילְפְלָאז, הָאבּ אִיךְ מִיךְ צוּ דֶעם רַייכֶען זִמְרִי אַלְם אֵיינֶע שְׁקְלַאוִוין פֶּערְקוֹיפְט אוֹיף 4 יָאהְר, דָאס גֶעלְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען הָאבּ אִיךְ מֵיינֶער מוּטֶער גֶעגֶעבֶּען זִיא זָאל זִיךְ דַאמִיט עֶרְנֶעהְרֶען קֶענֶען אוּנ אִיךְ הָאבּ נָאךְ 3 יָאהְר צוּ וַוארְטֶען בִּיז אִיךְ בִּין וִויעדֶער פְּרֵייא.

יונה: רָחֵלֶע אִיךְ הָאבּ אַ פְּלַאן, בַּייא דֶעם זֶעלְבֶּען זִמְרִי וָואס דוּא בִּיזְט

אַ שְׁקְלַאווִין בִּין אִיךְ אַ שֶׁעפֶּער, אִיךְ הָאבּ אִיהְם צְוַואר נָאךְ קֵיינְמָאל נִיט גֶעזֶעהֶען, אָבֶּער דוּא וֶעהְסְט אִיהְם אַלֶע מָאל. קוּם אַרֵיין צוּ אִיהְם אוּנ שְׁטֶעל מִיךְ פָּאר אוּנ דוּא וֶועסְט זֶעהְן וִויא אַזוֹי יוֹנָה וֶועט זִיךְ אוֹיסְטַעֲנָה׳ן מִיט אַזַא גְרוֹיסֶען אָדוֹן.

**רחל:** עֶר אִיז יֶעצְט נִיכְט אִין זַיין פַּאלַאסְט, הָאסְט דוּא דֶען נִיט גֶעהֶערְט אַז עֶר אִיז גֶעוָוארֶען שֵׁנִי לְמֶלֶךְ?

**יונה:** זְמִרִי אוּנְזֶער הֶערְר אִיז גֶעוָוארֶען גֶעקְרֶעהְנְט צוּ שֵׁנִי לְמֶלֶךְ?

**רחל:** גֶעוִויס, הַיינְט קוּמְט עֶר אַהֶער מִיט דִיא גְרֶעסְטֶע לַייט פוּן יְרוּשָׁלַיִם מִיט דֶער שֶׁענְסְטֶער פַּארַאדֶע.

**יונה:** אוֹי, אוֹיבּ אַזוֹי גוּט, אִיךְ שְׁפְּרִינְג אִיהְם אַקֶעגֶען אוּנ זָאג בְּזֶה הַלָשׁוֹן אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ.

**רחל:** יוֹנָהלֶע מַאךְ דִיר קֵיינֶע שְׁלֶעכְטֶע הָאפְנוּנְג מֶען וֶועט דִיךְ גָאר נִיט צוּלָאזֶען צוּ אִיהְם.

**יונה:** נִיט צוּלָאזֶען, וַוייל אִיךְ אִיהְם נִיט הֶאבֶּען פַאר קֵיין שֵׁנִי לְמֶלֶךְ.

**רחל:** דוּא בִּיזְט שְׁטֶענְדִיג אוֹיף דֶעם פֶעלְד דוּא קֶענְסְט אִיהְם נִיט, (אִין אוֹיער) יוֹנָה׳לֶע, זְמִרִי אִיז דֶער שְׁלֶעכְטֶעסְטֶער מֶענְשׁ אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט.

**יונה:** פֶערְשְׁטֶעה אִיךְ נִיט וִויא אַזוֹי מַאכְט מֶען אַזַא שְׁלֶעכְטֶען מֶענְשֶׁען פַאר שֵׁנִי לְמֶלֶךְ.

**רחל:** עֶר אִיז דָאךְ דֶער רַייכְסְטֶער מֶענְשׁ אוֹיף דֶער וֶועלְט, מֶען זָאגְט אַז עֶר פֶערְמָאגְט קוֹרַח׳ס אוֹצְרוֹת.

**יונה:** קוֹרַח׳ס אוֹצְרוֹת פֶערְמָאגְט עֶר, אוֹיבּ אַזוֹי מוּז עֶר דִיךְ פְרֵייא לָאזֶען, וֶוען נִיט וֶועט עֶר אַיינְגֶעזוּנְקֶען וֶוערֶען וִויא קוֹרַח, אִיךְ וֶועל אִיהְם זָאגֶען אִין דִיא אוֹיגֶען.

**רחל:** נֵיין! נֵיין יוֹנָה׳לֶע, דָא וֶועט גָאר נִיט הֶעלְפֶען נָאר אֵיין אֵיינְצִיגֶע זַאךְ קֶען מִיךְ בֶּעפְרֵייעֶן.

**יונה:** זָאג רָחֵלֶע זָאג וֶועלְכֶער וֶועג.

**רחל:** וֶוען אִיךְ זָאל אִיהְם צוּרִיק בְּרֶענְגֶען אַלֶע 100 שְׁקָלִים וָואס אִיךְ הָאבּ בַּייא אִיהְם גֶענוּמֶען אוֹיף אַלֶע 4 יָאהְר.

**יונה:** 100 שְׁקָלִים, וֶועה אִיז צוּ מִיר, וִויא קוּמְט צוּ מִיר אַזַא עֲשִׁירוּת, אַ קְלֵיינִיגְקֵייט 100 שְׁקָלִים.

(אויפטריט מאַמאָן פערקליידעט אַלס סאמועל, דער קאָמערדיענער פאָן רעבבס, גבריאל פאָן לינקס).

מאַמאָן: חַ חַ חַ! 100 שְׁקָלִים הֵייסְט אויךְ גֶעלְד?

יונה: רָחֵלֶע וֶוער אִיז דֶער?

מאַמאָן: דַאס אִיז סַאמוּעֶל דֶער קַאמֶערְדִיעָנֶער פָאן זִמְרִי.

יונה: קוּק אָן אַ נָאז.

רחל: פְּפוּי אִיז מִיר דֶער מֶענְשׁ פֶערְהַאסְט, דֶער רֶעדְט אָן זִמְרִי צוּ אַלֶען בֶּעזֶען.

יונה: זַיינֶע אוֹיגֶען זֶענֶען אַזוֹי וִויא בַּייא אַ נִישְׁט גוּטֶען. (ערבליקט גבריאל) אוּנ וֶוער אִיז דָאס יוּנְגֶעלֶע?

רחל: דָאס אִיז גַבְרִיאֵלִיק דֶער פַּאזְשׁ, דָאס אִיז אַזַא גוּט קִינְד, אָבֶער זִמְרִי טְרַייבְּט אִיהְם שְׁטֶענְדִיג פוּן זִיךְ וֶועק.

מאַמאָן: חַ חַ חַ חַ! 100 שְׁקָלִים הֵייסְט בַּייא דִיר אַזַא פֶערְמֶעגֶען.

יונה: רָחֵלֶע וָואס וִויל עֶר?

רחל: עֶר רֵייצְט זִיךְ מִיט אוּנְז וַוייל מִיר זֶענֶען אָרִים.

מאַמאָן: צוּם בֵּייְשְׁפִּיעל וֶוען אִיךְ גֶעבֶּע אֵייךְ דִיא 100 שְׁקָלִים וָואס וָואלְט אִיהְר גֶעטְהוּן מִיט זֵייא?

יונה: דוּא הָאסְט דֶען?

מאַמאָן: (קלינגט מיט דער בערזע) נַאטִירְלִיךְ! הֶערֶע וִויא שֶׁען דַאס קְלִינְגְט.

יונה: זָאל מַיין נָאמֶען נִיט הֵייסֶען יוֹנָה אוֹיב עֶר הָאט עֶם נִיט גֶעגַנְבֶ'עט.

מאַמאָן: וַואס?

יונה: וִויא דֶען קוּמְט צוּ אַ מְשָׁרֵת אַזוֹי פִיעל גֶעלְד?

מאַמאָן: דוּא נַאר, זִמְרִי אִיז מֶעהְר מַיין מְשָׁרֵת וִויא אִיךְ זַיינֶער, זַיין גְרָאסֶער רֵייכְטְהוּם הַאט עֶר מִיר צוּ פֶערְדַאנְקֶען, אִיךְ בִּין אַיין קִינְסְטְלֶער, אֵיין גֶעשֶׁעפְטְסְמַאן, אוּנְד זֶעהְסְט דוּא אָבְוָואהְל דוּא הַאסְט מִיךְ בֶּעלֵיידִיגְט דָאךְ גֶעפֶעלְסְט דוּא מִיר, אִיךְ קַאן דִיר גֶעבֶּען אֵיין מִיטֶעל וִויא נִיכְט נוּר 100 שְׁקָלִים צוּ בֶּעקָאמֶען זָאנְדֶערֶען אוֹיךְ אֵיין גַאנְצֶען רֵייכְטְהוּם צוּ עֶרְוֶוערְבֶּען! הֶערֶע וִויא שֶׁען דַאס קְלִינְגְט.

יונה: אוֹי רָחֵלֶע הֶערֶע וִויא שֶׁען דָאס קְלִינְגְט.

מאַמאָן: יֶעצְט קִינְדֶער שְׁמֶעלְט אֵייךְ פָאר וֶוען אֵיין בִּיסְבֶּען קְלִינְגְט זָא שֶׁען וִויא גְרָאסְאַרְטִיג קְלִינְגֶען נָאךְ פִיעלֶע טוֹיזֶענְדֶער!

רחל: איך פערלאַנג ניט קיין טויזענדער, איך וואָלט נאָר געוואָלט האָבען די 100 שקלים מיך צו בעפרייען.

יונה: דערווייל וועלען מיר התונה האָבען דערנאָך וועלען מיר ווייטער רעדען.

מאמאן: אום אייך צו איבערציינגען וועלכער אויפריכטיגער פריינד איך בין אייך, דא האָבט איהר פאָר דער האַנד די 100 שקלים. (זייא ווילען דאס נעהמען).

גבריאל: האַלט, ניכט בעריהרען.

מאמאן: וואס ווילסט דוא?

גבריאל: רעטען די 2 אונשולדיגע וועלען פאַן דיינער גיפטיגען האַנד.

מאמאן: קינדער דער יונגע איזט פערריקט אונד וויל אייך פערריקט מאַכען.

גבריאל: קינדער דער איזט איין מענשען פיינד, זיינע בעריהרונג איזט גיפט, זיינע צונגע איזט העלליש פייער, זיינע נאָזע איזט איין עוויגער פלוך!

מאמאן: הערט איהם ניט.

גבריאל: ווען אייער לעבען איזט אייך ליעב מיידעט איהם אוים.

מאמאן: קינדער נימט אייך איין ביישפיעל פאַן אייערען הערכן זמרי, מיין קלוגער קאָפּף האַט איהם פערשאַפט דען אונגעהייערען רייכטהום, דיעזען גראָסען ראַנג שני למלך.

גבריאל: אייער הערר זמרי איזט דער אומגליקליכסטער מענש אויף גאַטעס ערדע, זיין רייכטהום פערשאַפט איהם קיין פערגניגען, זיינע עהרע מאַכט איהם קיינע פריידע, דען אין זיינען הערצען איזט וויסט אונד לעער זייט ער האַט זיך איבערגעבען אין די הענדע פאַן דיעזען מענשען פערדערבער, גלויבט מיר קינדער דאס איהר אין אייער גרעסטען אַרמוטה זייט פיעל גליקליכער אַלם אייער הערר.

יונה: רחלע וואס זאָגסט דוא?

רחל: מיך ציעהט עס צו גבריאליקיל.

יונה: מיך... מיך ציעהט עס אויך צו גבריאליקלען, אָבער דאס קלינגענדע געלד?

גבריאל: האָב מיטלייד מיט דיין אונשולדיגען לעבען.

יונה: הער מיך אוים גבריאליקיל! זעהסט דוא רחלע ווען מען זאל מיר זאגען, יונה! רחלע קען אנדערש ניט זיין דיינע ביז דוא וועסט דיר ניט פריהער אבהאקען דעם קאפף! וואס מיינסט דוא וואלט איך געטהון, איך וואלט מיר גאנץ שען געלאזט דעם קאפף אבהאקען, אבי רחלע זאל זיין מיין ווייב.

גבריאל: איך ווערדע שפרעכען מיט דיינעם הערן, פיעלייכט ווערדע איך דיינע בעפרייאונג אויסווירקען.

מאמאן: ניעמאלס.

גבריאל: געבען וויר אונזערע האפנונג ניכט אויף, קאמט מיט מיר.
(יונה צווישען גבריאל אונד רחלע).

מאמאן: האלט, מיין אפפער ווירסט דוא מיר זא לייכט ניכט ענטרייסען.
(יונה קוקט צור בערזע).

רחל: וואס איז דיר יונה'לע?

יונה: עס ציעהט מיך עס שלעפט מיך דאס בייטעלע.

רחל: קאם מיט אונז. (זיא שלעפט איהם, אלע דרייא אב).

גבריאל: (קימט צוריק) הא הא הא! מענשען פערדערבער דיעסמאל האסט דוא דיינע וועטע פערלארען.

מאמאן: ניין! דוא שוואכער יצר טוב, איך געבע מיינע וועטע נאך ניכט אויף, אויך דיעזע צווייא מיסען מיר צום אפפער פאלען גראדע וויא זמרי.

גבריאל: אויך זמרי האב איך נאך ניכט אויפגעגעבען.

מאמאן: וואס? הא הא הא הא! שאן מעהר אלס צוואנציג יאהרע זייט איך איהם פעסט אין מיינע קלויען האלטע, גלויבסט דוא מיר איהם צו ענטרייסען הא הא הא!

גבריאל: גוט מאכט דער ווער צולעצט לאכט.

מאמאן: דוא קליין שוואך מלאך'ל, וויא קאנסט דוא מיט דיינע דינגע ליפעלעך דיך פערגלייכען צו דיעזעם אלמעכטיגען צויבערקלאנג. (קלינגט מיט דער בערזע) דיעזער צויבערקלאנג דער דיא גאנצע וועלט צו מיינען פיעסען געווארפען, דורך דיעזען צויבערקלאנג בין איך געווארדען דער אבגאט דער גאנצען מענשהייט.

גבריאל: אבער דיינע הערשאפט ווירד אויך ניכט לאנגע דויערען, עס

וִוירְד נָאךְ אַיינֶע צַייט קָאמֶען וֶוען דִיא בְּלִינְדֶע מֶענְשְׁהַייט אִיהְרֶע אוֹיגֶען עֶפְנֶען וֶוערְדֶען אוּנְד דִיךְ עֶרְקֶענֶען אִין דַיינֶער וַואהְרֶען טַייפְלִי-שֶׁען גֶעשְׁטַאלְט. בֶּעפְרַייעֶן וֶוערְדֶען זַייא זִיךְ פָאן דַיינֶען שְׁוֶוערֶען יָאךְ אוּנְד צוּ דַיינֶעם צוּבֶּערְקְלַאגְ וִוירְד נָאךְ מִיט דֶער צַייט אַיין עֶנְדֶע קָאמֶען. (ענטרייסט איהם דיא בערזע אונד שליידערט זיא צו באדען, אַב).

**מאמאן:** (העבט אויף דיא בערזע) קִינְדִישֶׁע אַיינְרֶעדוּנְג, דוּמֶע פַאנְטַאזִיעֶן. (אַב)

(אויפטריט פאושען, יונה, רחלע, גבריאל)

**קאהר:** זַייא אוּנְז גֶעגְרִיעסְט גְרָאסֶער הֶערְר אַלְס אוּנְזֶער שֵׁנִי לְמֶלֶךְ
לַאנְג לֶעבֶּע זִמְרִי רוּפֶען אַלֶע דִיר
עֶנְטְגֶעגֶען מוּנְטֶער אוּנְד פְרֶעהְלִיךְ
נִיעמַאנְד אִיזְט אִיהְם גְלַייךְ מִיט זָא פִיעל חָכְמָה
שְׁטָאלְץ פָאן אוּנְזֶער לַאנְד.

(אויפטריט מאמאן, זמרי)

**מאמאן:** אוֹיךְ אִיךְ בֶּעגְרִיעסֶע מַיינֶעם וִויצֶע קֶענִיג
אוּנְד קִיסֶע דַיינֶע הַאנְד
דוּא בִּיזְט גְרָאס אוּנְד מֶעכְטִיג
דֶער שְׁטָאלְץ פָאן אוּנְזֶער לַאנְד. } ביס

**זמרי:** מַיין קְלוּגֶער טְרַייעֶר סַאמוּעֶל דִיר קָאמְט פָאן מִיר דֶער גְרֶעסְטֶע דַאנְק דַיין קְלוּגְהַייט אוּנְד גֶעשִׁיקְלִיכְקַייט פֶערְדַאנְקֶע אִיךְ מַיינֶען הָאהֶען רַאנְג.

**ביידע:** (דועט) נִיע שַׁיידֶען וִויר פָאן אַיינַאנְדֶער
בַּייא גֶעהֶען וִויר הַאנְד אִין הַאנְד
מִיט דַיין (מיין) רַייכְטְהוּם אַרְבַּייטֶעסְט דוּא (איך)
אוּנְד אִיךְ (דוא) מִיט מַיין (דיין) פֶערְשְׁטַאנְד. } ביס

**גבריאל יונה רחל:** אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ בָּרוּךְ הַבָּא הַבָּא
מַזָל מִיט בְּרָכָה אִין אַ גוּטֶער שָׁעָה.

**קאהר:** (וויערערהאָלט מזל ביז שעה).

**זמרי:** אִיךְ דַאנְק אַייךְ, יֶעצְט גֶעהְט אוּנְד טְרִינְקְט אוֹיף מַיינֶער גֶעזוּנְדְהַייט.

**גבריאל:** גְרָאסֶער הֶערְר פִיר דִיךְ וֶוערֶע עֶדֶעל אוּנְד פֵיין
עֶטְוַואס גוּטֶעם צוּ טְהוּן בַּארְמְהֶערְצִיג צוּ זַיין
גְרָאסֶער הֶערְר, פִיר דִיעזֶע 2 אַרְמֶע אַךְ שֶׁענְקֶע מִיר גֶעהֶער.

מאמאן: פָּארְט פָאן הִיער דוּא שְׁקְלַאוֶוע קֵיין וָואָרְט רֶעדֶעט דַא מֶעהְר.
יונה: וֶוער פְרֶעגְט דֶען דִיךְ, וֶוער רֶעדְט דֶען צוּ דִיר?
זמרי: שְׁקְלַאוֶוע!! עֶר אִיזְט מֵיינֶע רֶעכְטֶע הַאנְד, רֶעסְפֶּעקְטִיערְט אִיהְם, רֶעסְפֶּעקְטִיערְט אִיהְם גְלֵייךְ מִיט מִיר גְלֵייךְ מִיט מִיר.
מאמאן: הַ הַ הַ הַ הַ!
ביידע: (וויע־ערהאָלען דוּעט ניע שיידען וויר א. ז. וו. ביידע אַב).
יונה: אָט הָאט עֶר אוּנְז גֶעעֶנְפֶערְט אוּנ אַ גוּטֶען טָאג
יֶעצְט הֶערְט אוּים וָואס אִיךְ זָאג
רֵייךְ בִּיזְט דוּא וְויא קוֹרַח מִיט אוֹצְרוֹת אָהְן אַ צָאהְל
נוּא וֶוער זֶשְׁע מִיר אַיינְגֶעזִינְקֶען גְלֵייךְ וְויא קֹרַח אַמָאל. (אָב)
קאָהר: (מאכט כאנץ דאן אַלע אַב).

(אויפטריט עקיבא בלינד געפיהרט פאן צפורה מוט הארפע)

צפורה: הִיער גוּטֶער עֲקִיבָא אִיזְט אֵיין זֶעהְר רֵייכֶער פַּאלַאסְט, פִּיעלֵייכְט װערְדֶען אוּנְז דִיא רֵייכֶע לֵייטֶע פָאן הִיער עֶטְוַואס גֶעבֶען.
עקיבא: קוּים שְׁטֶעה אִיךְ נָאךְ אוֹיף דִיא פִיעסֶע פַאר מִידִיגְקֵייט, וְויר זִינְד שָׁאן הֵייטֶע זָא פִיעל הֶערוּם גֶעגַאנְגֶען.
צפורה: אוּנְד נָאךְ לֵיידֶער קֵיינֶע פְּרוּטָה בֶּערְדִיענְט, נוּן זֶעטְצֶע דִיךְ גוּטֶער עֲקִיבָא, רוּהֶע דִיךְ אוּים אֵיין וֶוענִיג אוֹיף דִיעזֶער בַּאנְק אוּנְד אִיךְ וֶוערְדֶע פְּרָאבִּיעֶרֶען מִיט אֵיין גֶעזַאנְג צוּ עֶרְוֵוייכֶען דִיא הֶערְצֶען דֶער רֵייכֶע לֵייטֶע פָּאן הִיער. (זינגט)
אֵיין יְתוֹמָה בִּין אִיךְ קֵיין פַאטֶער קֵיינֶע מוּטֶער מֶעהְר
אִיךְ עֶרְנֶעהְרֶע מִיךְ מִיט דִיעזֶעם אַלְטֶען שְׁוַואכֶען בְּלִינְדֶען
אִיךְ בִּין זֵיין אוֹיגֶע עֶרְצָאגֶען הַאט עֶר מִיךְ
אַלְס זֵיין אֵייגֶען קִינְד.
ביידע: מִיטְלֵייד רֵייכֶע הֶערְרֶן, הַאבְּט מִיטְלֵייד מִיט צְוֵוייא אַרְמֶע
אִין אִיהְרֶער נָאטְה, דַאפִיר וְוירְד אֵייךְ בֶּעלָאהְנֶען גָאט.

(אויפטריט זמרי)

זמרי: וֶוער זֵייט אִיהְר? וַואס פֶערְלַאנְגְט אִיהְר, וֶוער הַאט אֵייךְ דִיעס עֶרְלוֹיבְּט?
צפורה: דִיעזֶער אַרְמֶע אַלְטֶע אִיזְט בְּלִינְד אוּנְד אִיךְ בִּין אֵיינֶע אַרְמֶע יְתוֹמָה, זָא הַאבֶּע אִיךְ גֶעהָאפְּט מִיט מֵיין זִינְגֶען...

**זמרי:** פַּאקְט אֵייךְ! אִיךְ דוּלְדֶע קֵיינֶע בֶּעטְלֶער אִין מֵיינֶער נֶעהֶע. הִינוֹיס
וַאגֶע אִיךְ אֵייךְ, וָאנְסְט וֶוערְדֶע אִיךְ אֵייךְ מִיט בֵּייטְשֶׁען הִינוֹיס יַאגֶען.

**עקיבא:** (אויפגערעגט) דִיעזֶע שְׁטִימֶע! קִינְד וֶוער שְׁפְּרִיכְט צוּ דִיר?

**צפורה:** עֶס אִיזְט דֶער הֶערְר פָאן דִיעזֶען רֵייכֶען פַּאלַאסְט, אַךְ דֶער שֵׁיינְט
אֵיין שְׁטְרֶענְגֶער הֶערְר צוּ זֵיין.

**זמרי:** (שרעקט זיך) וַואס פִּיר אֵיין גֶעזִיכְט? וֶועלְכֶע זָאנְדֶערְבַּארֶע עֶהְנְלִיכְ-
קֵייט? וֶוער בִּיזְט דוּא?

**צפורה:** אִיךְ... אִיךְ בִּין אֵיין אַרְמֶעס מֶעדְכֶען גְרָאסֶער הֶערְר, אִיךְ גֶעהֶע
הֶערוּם מִיט דִיעזֶען אַלְטֶען וֶועלְכֶער הַאט מִיךְ עֶרְצָאגֶען אוּנְד אִיךְ
עֶרְנֶעהְרֶע מִיךְ אוּנְד אִיהְם פָאן הַארְפֶען שְׁפִּיעלֶען אוּנְד זִינְגֶען.

**זמרי:** וִויא אַלְט בִּיזְט דוּא?

**צפורה:** 20 יַאהְרֶע.

**זמרי:** דוּא הַאסְט קֵיינֶען פַּאטֶער?

**צפורה:** מֵיין פַּאטֶער הַאט מֵיינֶע מוּטֶער פֶערְשְׁטָאסֶען נָאךְ בֶּעפָאר אִיךְ
גֶעבָּארֶען וַואר אוּנְד מֵיינֶע מוּטֶער אִיזְט אוֹיךְ אִין עֶלֶענְד אוּנְד אִין
מַאנְגֶעל גֶעשְׁטָארְבֶּען.

**זמרי:** וִויא הָאט זִיא גֶעהֵייסֶען?

**צפורה:** יוֹכֶבֶד.

**זמרי:** זִיא אִיזְט מֵיין קִינְד.

**עקיבא:** זִמְרִי! דוּא בִּיזְט עֶס, אִיךְ זֶעהֶע דִיךְ מִיט מֵיינֶען בְּלִינְדֶען אוֹיגֶען
דוּא בִּיזְט עֶס?

**זמרי:** וֶוער אִיזְט דֶער בְּלִינְדֶע?

**עקיבא:** וֶוער אִיךְ בִּין? דֵיין פְרֵיינְד בִּין אִיךְ, דֵיין פְרֵיינְד עֲקִיבָא וֶועלְכֶען
דוּא צוּרִיק מִיט 20 יַאהְרֶע פֶערְרַאטֶען אוּנְד פֶערְקוֹיפְט הַאסְט פִּיר
אֵיין וֶוענִיג גֶעלְד וַואס דוּא בֶּעקָאמֶען הַאסְט הַאט מַאן מִיר מֵיינֶע
אוֹיגֶען אוֹיסְגֶעשְׁטָאכֶען, נוּן עֶרְקֶענְסְט דוּא מִיךְ שָׁאן?

**זמרי:** נֵיין, אִיךְ הַאבֶּע דִיךְ נִיע גֶעזֶעהֶען, דוּא וֵוייסְט נִיכְט וַואס דוּא
פְּלוֹידֶערְסְט, פָארְט מִיט אֵייךְ פָארְט זַאגֶע אִיךְ.

**צפורה:** קָאם עֲקִיבָא אִיךְ צִיטֶערֶע, דֶער שְׁטְרֶענְגֶער הֶערְר שׁוֹיעֶט אוֹיף
מִיךְ מִיט זָאלְכֶע וִוילְדֶע בְּלִיקֶען.

**עקיבא:** נֵיין, נִיכְט אוּמְזָאנְסְט הַאט אוּנְז דֶער צוּפַאל נַאךְ 20 יַאהְרֶען

ווידער צוזאַמען גֶעפִּיהרְט, דוּא האסט מיך ניע גֶעזֶעהֶען זאַגְסט דוּא.
זִמְרִי דוּא בּיזט איין הֶערְצְלָאזֶער שוּרְקֶע.

**זמרי:** (אזארט) הָם .... דֶער ווִיל מִיר מֵיינֶעם נאָמֶען צוּ שאַנְדֶע מאַכֶען
נאָךְ גְרַאדֶע הֵייטֶע!

**צפורה:** וֶועה מִיר עֲקִיבָא דוּא ווייסט נִיכְט צוּ וֶועהם דוּא שְׁפְּרִיכְסְט.

**עקיבא:** דוּא ווייכְט עֶס נִיכְט קִינְד, אַבֶער אִיךְ וויים עֶס זֶעהְר גוּט, אוֹיךְ
יֶיר ווייזט יֶים.

**זמרי:** ווִילְסְט דוּא שְׁווייגֶען?

**עקיבא:** שְׁוַויינֶען? ניין שְׁרֵייעֶן וִויל אִיךְ דִיר אִין דֵיינֶע גֶעווִיסֶען וואַס דוּא
מִיר גֶעטְהַאן האסט אוּנְד ......

**זמרי:** שְׁטִיל, זאַגֶע דָאךְ וואַס ווִילְסְט דוּא?

**עקיבא:** מֵיינֶע אוֹיגֶען ווִיל אִיךְ ווִידֶער, גִיעבּ מִיר צוּרִיק מֵיינֶע גֶעזוּנְדֶע
גְלִיעדְער, גיעבּ מיר מֵיינֶע אוֹיגֶען צוּרִיק.

**זמרי:** שְׁשְׁ .... רֶעדֶע דָאךְ קֵיינֶע אוּנְזִין, הֶערֶע מִיךְ אָן, אִיךְ בִּין רֵייךְ
זֶעהְר רֵייךְ, אִיךְ גֶעבֶּע דִיר גֶאלְד זָא פִּיעל דוּא ווִילְסְט אוּנְד פֶער-
שְׁוִוינְדֶע פָאן הִיער, פֶערְשְׁוִוינְדֶע פִיר אִימֶער, זאַגֶע ווִיא פִּיעל פֶער-
לַאנְגְסְט דוּא?

**עקיבא:** אַלֶעס! דֵיינֶען גאַנְצֶען רֵייכְטְהוּם בִּיז צוּר לֶעצְטֶען פְּרוּטָה, אַלֶעס
זָאלְסְט דוּא דִיעזֶעם קִינְדֶע וֶועקְגֶעבֶּען דִיעזֶער יְתוֹמָה.

**זמרי:** וואַס שְׁפְּרִיכְט עֶר פִּיר אוּנְזִין?

**עקיבא:** יַא אִיהְר מוּסְט דוּא אַלֶעס וֶועקְגֶעבֶּען אוּנְד דִיר וֶוערְדֶע אִיךְ
דִיעזֶען בֶּיטְמֶעל שְׁטַאבּ גֶעבֶּען דאַס דוּא בֶּעטְלֶען גֶעהֶען זָאלְסְט פָאן
טְהִיר צוּ טְהִיר.

**זמרי:** נוּן וואַן דוּא ווִילְסְט נִיכְט מִיט גוּטֶען דאַן מוּס אִיךְ גֶעוואַלְד
גֶעבְּרוֹיכֶען, הֶע! דִיעגֶער! (ערשיינען) ווִיפִּיעל מאָל מוּס אִיךְ ווִידֶער-
הָאלֶען דאַס צוּ מֵיינֶער טְהִירֶע זָאלֶען קֵיינֶע בֶּעטְלֶער צוּגֶעלַאסֶען
וֶוערְדֶען? יאַגְט הִינוֹיס דֶעם אַלְטֶען אוּנְד קִימֶערְט אֵייךְ נִיכְט וֶועגֶען
דֶעם וואַס עֶר פְּלוּישְׁט, דֶען עֶר אִיזְט פֶערְרִיקְט. (דיענער ערגרייפען איהם)

**עקיבא:** וואַס? דוּא מַאכְסְט מִיךְ גָאר פֶערְרִיקְט?

**צפורה:** לַאסְט! לַאסְט דִיעזֶען אַלְטֶען בְּלִינְדֶען, אִיךְ וֶוערְדֶע אִיהְם וֶועלְבְּסְט
הִינוֹיסְפִיהְרֶען, טְהוּט אִיהְם קֵיין לֵייד.

**זמרי:** שְׁלֶעפְּט אִיהְם פָאְרְט. (ריע:ער שלעפען איהם)

**עקיבא:** לַאסְט מִיךְ צוּ דִיעֶזֶען אַלְטֶען, דֶער שְׁטַאבּ פָאן דֶעם בְּלִינְדֶען זָאל אִיהְם עֶרְשְׁלַאגֶען. (ווירד אַבגעשלעפט)

**צפורה:** וַוארוּם הַאלְטֶעסְט דוּא מִיךְ צוּרִיק, לַאס מִיךְ צוּ דֶעם בְּלִינְדֶען אוּנְגְלִיקְלִיכֶען מַאן!

**זמרי:** לַאס אִיהְם גֶעהֶען, דֶער אִיזְט דָאךְ פֶערְרִיקְט.

**צפורה:** עֶס אִיזְט נִיכְט וַואהְר, אִיךְ בִּיטֶע דִיךְ גְרָאסֶער הֶערְר טְהוּעֶ מִיר קֵיין לֵייד, וַוארוּם הַאסְט דוּא אוֹיךְ מִיךְ נִיכְט וֶועקְגֶעיַאגְט וִויא דֶעם בְּלִינְדֶען, דוּא הַאסְט מִיר פִיר מֵיין זִינְגֶען נִיכְטְס גֶעבֶּען וָואלֶען, זָא לַאס מִיךְ וֶוענִיגְסְטֶענְס פְרֵייא.

**זמרי:** אִיךְ וִויל דִיר יַא קֵיין לֵייד טְהוּן, אִים גֶעגֶענְטְהֵייל אִיךְ מֵיינֶע עֶס גוּט מִיט דִיר, אַנְשְׁטַאט הֶערוּם צוּ גֶעהְן בֶּעטְלֶען בְּלֵייבֶּע בֵּייא מִיר לִיעבֶּער אִים דִיענְסְטֶע, אִיךְ וֶוערְדֶע דִיר דַאפִיר גוּט בֶּעצַאהְלֶען.

**צפורה:** אִיךְ וִויל נִיכְט דִיענֶען, פְרֵייא בִּין אִיךְ גֶעוֶועהְנְט צוּ לֶעבֶּען אוּנְד צוּ וָואהְנֶען, אִיךְ פֶערְדִיענֶע מִיר מֵיין בְּרָאד מִיט שְׁפִּיעלֶען אוּנְד זִינְגֶען אוּנְד טְהֵיילֶע עֶס מִיט דֶעם בְּלִינְדֶען עֲקִיבָא וֶועלְכֶער מִיךְ וִויא אֵיין פַאטֶער עֶרְצָאגֶען הַאט.

**זמרי:** וֶוען אִיךְ זַאגֶע דִיר דוּא זָאלְסְט בֵּייא מִיר. דִיענֶען מֵיינֶע אִיךְ עֶס יַא אוֹיךְ מִיט דֵיינֶעם שְׁפִּיעלֶען אוּנְד זִינְגֶען, וֶוען אִיךְ אַמַאל שְׁלֶעכְט גֶעלָאהְנְט בִּין זָאלְסְט דוּא מִיךְ מִיט דֵיינֶער קוּנְסְט צֶערְשְׁטְרֵייעֶן.

**צפורה:** נֵיין! נֵיין גְרָאסֶער הֶערְר, עֶס אִיזְט אוּמְזָאנְסְט, אִין דֵיינֶער נֶעהֶע ווִירְד מִיר מֵיינֶע קוּנְסְט נִיכְט גֶעלוּנְגֶען.

**זמרי:** וַוארוּם?

**צפורה:** פֶערְצֵייהֶע גְרָאסֶער הֶערְר, דֶען אִיךְ מוּס דִיר פְרֵייא הֶערוֹיסְזַאגֶען, אִין דֵיינֶער נֶעהֶע בֶּעקָאמֶע אִיךְ זָא אֵיין טְרִיעבֶּעס גֶעפִיהְל, מֵיין הֶערְץ ווִירְד מִיר זָא עֶנְגְסְטְלִיךְ, נֵיין נֵיין אוּנְמֶעגְלִיךְ, אִיךְ קַאן בֵּייא דִיר נִיכְט בְּלֵייבֶּען אוּנְד אִיךְ וִויל אוֹיךְ נִיכְט.

**זמרי:** זָא וֶוערְדֶע אִיךְ דִיךְ צְווִינְגֶען.

**צפירה:** צְווִינְגֶען? מִיט וֶועלְכֶעם רֶעכְט?

**זמרי:** וַוייל דוּא בִּיזְט.... (אפארט) נֵיין זִיא דַארְף נִיכְט עֶרְפַאהְרֶען וַואס

זִיא מִיר אִיזְט.... אוּנְעֶרְפַאהְרֶענֶעס קִינְד! אִיךְ ווִיל דִיךְ יַא צוּ דֵיינֶעם גְלִיק צְווִינְגֶען, אִיךְ ווִיל נוּר דֵיין בֶּעסְטֶעס.

צִפּוֹרָה: ווֶער פֶערְלַאנְגְט עֶס דֶען פָאן דִיר דוּא גְרָאסֶער הֶערְר? דוּא זָארְגֶע נוּר דַאס לִיעבֶּער וִויא דֵיינֶען גְרָאסֶען רֵייכְטְהוּם פֶעסְט צוּ הַאלְטֶען אוּנְד דַאס קֵיינֶע בֶּעטְלֶער דֵיינֶע שְׁוועלֶע אִיבֶּערְטְרֶעטֶען זָאלֶען? אוּנְד אִיךְ? ווֶער עֶס הַאט פִיר מִיךְ בִּיז יֶעצְט גֶעזָארְגְט דֶער וִוירְד אוֹיךְ ווֵייטֶער פִיר מִיךְ זָארְגֶען. (אָב)

זמרי: דַאס זֶעלְבֶּע גֶעזִיכְט זָאגַאר דִיא זֶעלְבֶּע שְׁטִימֶע וִויא אִיהְרֶע מוּטֶער, אַלְזָא מֵיין קִינְד! אִיךְ בִּין אִיהְר פַאטֶער אוּנְד־דָאךְ אִיזְט עֶס הִיער (צייגט אויפס הערץ) זָא לֶעער, זָא קַאלְט, קֵיינֶע לִיעבֶּע, קֵיין גֶעפִיהְל! נוּר פַאר דֶעם בְּלִינְדֶען הַאבֶּע אִיךְ אַנְגְסְט, דֶער וִוירְד אִיהְר דַאס גֶעהֵיימְנִיס עֶנְטְדֶעקֶען אוּנְד מֵיין נַאמֶען וִוירְד פָאר דֶער ווֶעלְט צוּ שַׁאנְדֶע! אַךְ אוּנְזִין.... אִיךְ זַאגֶע עֶר אִיזְט פֶערְרִיקְט אוּנְד יֶעדֶער וִוירְד מִיר גְלוֹיבֶּען, יַא מַאן מוּס מִיר גְלוֹיבֶּען, אִיךְ בִּין רֵייךְ, אִיךְ בִּין שְׁטַארְק, אִיךְ בִּין אַלְמֶעכְטִיג. (זעצט זיך)

(אויפטריט גבריאל מיט הארפע, זינגט)

I.

דֶער מֶענְשׁ עֶר לֶעבְּט עֶר יָאגְט עֶר שְׁטְרֶעבְּט
עֶר הָאט קֵיין מָאל קֵיין צֵייט זָא לַאנְג עֶר לֶעבְּט
נוּא ווֶערְט עֶר מִיעד צוּ זַאמְלֶען פִיעל גֶעלְד
עֶר אִיז נִיט צוּפְרִיעדֶען וִויפִיעל עֶר הָאט
קוֹרַח'ס אוֹצְרוֹת מַאכְט אִיהְם נִיט זַאט
צוּ ווֶענִיג אִיז אִיהְם דִיא גַאנְצֶע ווֶעלְט.
פְּלוּצִים קוּמְט אַ ווִינְטֶעלֶע
אוּנ גִיט אַ בְּלָאז — „אַדְיֶע"
צוּרִיק אַהִין פוּן וַואנֶען דוּא קוּמְסְט
גֶעה מֶענְשֶׁעלֶע גֶעה.
פְּלוּצִים קוּמְט אַ ווִינְטֶעלֶע
אוּנ גִיט אַ בְּלָאז „אַדְיֶע"
צוּרִיק אַהִין פוּן וַואנֶען דוּא קוּמְסְט
גֶעה מֶענְשֶׁעלֶע גֶעה.

.II

שְׁטָאלְץ אִיז דֶער עוֹשֶׁר מִיט זַיין קַאפִּיטַאל
עֶר בּוּיעֶט פֶּעסְט אוֹיף דֶעם גָאלְדֶענֶעם מֶעטַאל
דָאס גָאלְדֶענֶע קַאלְבּ דָאס אִיז זַיין גָאט
אַנְשְׁטַאט אַיין הֶערְץ אִיז בַּייא אִיהְם אַיין שְׁטַיין
אוּנ זוֹיגְט דָאס בְּלוּט פוּן גְרוֹיס בִּיז קְלַיין
גֶעשִׁיצְט גְלוֹיבְּט עֶר זִיךְ פוּן אַרְמוּטְה אוּנ נָאט
פְּלוּצִים בְּלָאזְט אַ ווִינְטֶעלֶע
דָאס רֶעדֶעלֶע טְהוּט זִיךְ אַ דְרֶעה
אַ נְדָבָה בֶּעטֶען פוּן טְהִיר צוּ טְהִיר
גֶעה מֶענְשֶׁעלֶע גֶעה.
פְּלוּצִים בְּלָאזְט אַ ווִינְטֶעלֶע
דָאס רֶעדֶעלֶע טְהוּט זִיךְ אַ דְרֶעה
אַ נְדָבָה בֶּעטֶען פוּן טְהִיר צוּ טְהִיר
גֶעה מֶענְשֶׁעלֶע גֶעה.

(אַנשטאַט דעם ליעדעל האָט מען אין קראַקויא געזינגען דאס קופלייא
דיא וועלט איז אַ חלום).

# דִיא וֶועלְט אִיז אַ חָלוֹם.

.I

פְהִילָאזָאפְהֶען חֲכָמִים אִיהְר אַלֶע גָאר קְלִיגֶע
עֶרְפִינְדוּנְגֶען גְרוֹיסֶע אַ גְרוֹיל
קָאמֶערְצֶען, בִּילְדוּנְג, פָּאלִיטִיק, אִינְטְרִיגֶע
גֶעקִינְצֶעלְט, גֶעפְּלָאנְטֶעט אַ קְנוֹיל
אוֹיסְשְׁטֶעלוּנְגֶען, פַּארַאדֶען, אָפִּיצִיעֶרֶע, סָאלְדַאטֶען
מֶען פְּלִיעהְט מִיט בַּאלָאנֶען ווִיא קְלוּג
מֶען שְׁלָאגְט זִיךְ מֶען מִישְׁטָערְט
מֶען מַאכְט גְרוֹיסֶע סְלַאטֶען } ביסס.
אוּנ אִיבֶּער דֶעם יַם אַ בְּרִיק

דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט אִיז אַ חָלוֹם
אַלֶעס אִיז הֶבֶל הֲבָלִים
וָואס הָאט דֶער מֶענְש גָאר
עֶר לֶעבְּט 70 יָאהְר
אַם אַלֶער עֶנְדֶע שְׁטַארְבְּט עֶר אַ נַאר.
ביסס.

.II

פֶּערְטְרָאנְקֶען פֶּערְאוּמְגְלִיקְט פִּיעל אַרְמֶע לַייט
יָואס מֶען הָאט אִיבֶּערַאל גֶעהֶערְט אוּנ גֶעזֶעהֶען
אוֹיף וֶועלְכֶע עֶס אִיז יֶעצְט אַזַא בִּיטֶערֶע צַייט
וָואס טְהוּן פַאר הוּנְגֶער אוֹיסְגֶעהֶען
אוֹיס מִיטְלַייד דִיא אַרְמֶע צוּ אוּנְטֶערְשְׁטִיטְצֶען
וֶועלְכֶע דְרָאהְט הוּנְגֶער אוּנְד נוֹיטְה
הָאט מֶען גֶעזֶעהֶען וִויא וַוייט זַייא צוּ עֶרְשְׁטִיקֶען
אוּנ פֶּערְטְהַייֶערְט דָאס שְׁטִיקֶעלֶע בְּרוֹיט.
ביסס.
דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט א. ז. וו.

.III

אַ וֶועלְטֶעלֶע אַ קְלַיינְס הָאט אוּנְז גָאט גֶעשַׁאפֶען
אַ קַאמְפְּף אִיז דַארִין וִויא אוֹיף אַ שְׁלַאכְטְפֶּעלְד
דִיא מֶענְשֶׁעלֶעךְ דְרַאפֶּען זִיךְ דָארְט וִויא דִיא אַפֶען
יֶעדֶער שְׁלָאגְט זִיךְ אוּנ זוּכְט דֶעם וֶועג פוּן גֶעלְד
אַזוֹי וִויא אוֹיף לֵייטֶערְלֶעךְ טְהוּן דִיא מֶענְשֶׁעלֶעךְ אַרוּמְקְרִיעכֶען
אֵיינֶער וִויל פוּן דֶעם צְוַוייטֶען הֶעכֶער זַיין
אוּנ אַז עֶר שְׁטֶעהְט שׁוֹין אוֹיף דֶער הֶעכְסְטֶער שְׁטוּפֶע
הֶערְט עֶר אֵיינֶע שְׁטִימֶע רוּפֶען
מֶענְשֶׁעלֶע קוּם שׁוֹין אַהֵיים
ביסס.
זַייא פֶּערְגֶעסֶען אַז דִיא וֶועלְט אִיז אַ חָלוֹם א. ז. וו.

(אויפטריט מאמאן, זינגט)

.I

לֶעבּ מֶענְשׁ לֶעבּ גֶענִיעס דִיא וֶועלְט
רַייךְ בִּיזְט דוּא שְׁטַארְק אוּנ זַאט

פון דייערע שמערצען לאך דיך אוים
וואס שפעטער וועט זיין לאך דיך אוים.

.II

דיא ארבייט לאז איין אנדערע צו
דוא זיטץ רוהיג אין דיין הויז
איבער דיינע שקלאווען הערר ביזט דוא
פון דייערע טרענען לאך דיך אוים.

(זמרי אב מיט מאמאן, גבריאל וויל נאך, מאמאן ווארפט איהם אראב פון דיא שטיעגען, ער בלייבט ליעגען, אויפטריט יונה, רחלע).

יונה: רחלע האסט געזעהען?

רחל: געביך איך האב רחמנות אויף דעם קליינעם גבריאליקעל.

יונה: זעהסט דוא רחלע אז אויף גבריאליקעל האבען מיר ניט וואס צו האפען, ער איז טאקי א וואהל יונגעלע, א גוט יונגעלע, אבער מיט דיין וואהלקייט אונ גוטסקייט קען ער אונז העלפען קרעבצען, וועהרענד דער לאנגער סאמועל וואס הייסט דער שלעכטער וויל דאך מיט מיר מאבען א געשעפט אונ גיט מיר מזומן.

רחל: גבריאליקעל זאגט דאך אז דאס מזומן שאט.

יונה: מזומן שאט נאר ווען עס איז נישטא, דוא זעהסט דאך, לאז מיך מאבען א געשעפט מיט דעם לאנגען.

רחל: איך וויים? אפשר האסט דוא רעכט.

יונה: געוויס האב איך רעכט, קום לאמיר איהם זוכען דעם לאנגען.

(לאזען זיך געהען)

גבריאל: האלט! דיעזע שוועלע זאלט איהר ניט איבערטרעטען.

יונה: גבריאליקער דוא ביזט דא קיין בעל-בית ניט, מיינסט איך האב ניט געזעהן ווען מען האט דיך אראב געווארפען פון אלע טרעפ.

גבריאל: האבט איהר זא שנעל שאן מיינע גוטע ווארטע פערגעסען?

יונה: וואס טויג מיר דיינע גוטע ווערטער, דוא ביזט פאר אונז א טרוקענער בעל טובה'ניק, מיר דארפען האבען מזומן.

גבריאל: אויך דוא גוטע רחלע האסט זא שנעל דיינע מיינונג געענדערט?

רחל: איך וואלט נאר געוואלט בעקומען דיא 100 שקלים, ווען ניט מוז איך נאך זיין 3 יאהר א שקלאווין.

**יונה:** 3 יָאהְר צוּ וַוארְטֶען, בִּין אִיךְ מֶעהְר וִויא אַ בָּשָׂר וָדָם? נָאר וָואס טַעֲנָה אִיךְ מִיט דִיר? גַבְרִיאֵלִיקֶעל דוּא בִּיזְט נָאךְ אַ קִינְד, דוּא פֶערְשְׁטֶעהְסְט נָאךְ גָאר נִיט אַזֶעלְכֶע זַאכֶען.

**רחל:** אִיךְ הָאבּ מַיין יוֹנָה אַזוֹי לִיעבּ אַז מַיין הֶערְץ אִיז מִיר פוּל.

**יונה:** אוּנ מַיין הֶערְץ אִיז אִיבֶּערְפוּל, אִיךְ בִּין אַזוֹי אָנְגֶעשְׁטָאפְּט מִיט לִיעבֶּע אַז אִיךְ וָוער שִׁיעֶר צוּזְגַצְט.

**גבריאל:** הַאבְּט נוּר גֶעדוּלְד מַיינֶע לִיעבֶּע קִינְדֶער. אַלֶעס ווירְד זִיךְ שָׁאן צוּם גוּטֶען עֶנְדִיגֶען, יֶעצְט וָועל אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּען אַיין בַּיישְׁפִּיעל וִויא אַזוֹי מֶען דַארְף לֶעבֶּען אוֹיף דֶער וָועלְט. (זינגט)

.I

וָוער עֶס הַייסְט אַ חָכָם אוֹיבּ דוּא ווילְסְט עֶס הֶערֶען
זָא לַאס דִיר פְרַיינְד פָאן מִיר דַאס עֶרְקְלֶעהְרֶען
פַאר דַיינֶע טְהַאט, פְרַאגֶע אוּם אַיינֶען רַאטְה
בַּייא פִיעלֶע מֶענֶער, סַאי גְרֶעסֶער סַאי קְלֶענֶער. (ביסס)

.II

וָוער עֶס הַייסְט אַ גִבּוֹר אוֹיבּ דוּא ווילְסְט עֶס הֶערֶען
זָא לַאס דִיר פְרַיינְד פָאן מִיר דַאס עֶרְקְלֶעהְרֶען
וָועהְם עֶס גֶעלִינְגְט, דַאס עֶר בֶּעצְווִינְגְט
מִיט אַלֶער קְרַאפְט, זַיינֶע לֵיידֶענְשַׁאפְט. (ביסס)

.III

וָוער עֶס הַייסְט אַיין עוֹשֶׁר אוֹיבּ דוּא ווילְסְט עֶס הֶערֶען
זָא לַאס דִיר פְרַיינְד פָאן מִיר דַאס עֶרְקְלֶעהְרֶען
וַואס דִיר אִיז בֶּעשִׁיעדֶען, זַייא אִימֶער צוּפְרִיעדֶען
פָאן דַיין אַרְבַּייט גֶענִיעס, דַאס שְׁמֶעקְט זִיעס. (ביסס)

**אלע:** יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ.

(יונה מיט רחלע שלאפען איין אויף גראזבאנק, עס ווירד פינסטער)

**גבריאל:** גוּטֶע זִיעסֶע טְרַיימֶע, עֶרְשַׁיינְט אוּנְד עֶרְקְווִיקְט דִיעזֶע 2 אַרְמֶע אוּמְשׁוּלְדִיגֶע זֶעעלֶען, אוּנְד דוּא הִימְלִישֶׁעס וָועזֶען דֶער טְרַייסְט אַלֶער

אומְגלִיקְלִיכֶען, בֶּעפְרֵייעֶר אַלֶער זָארְגֶען אוּנְד קוּמֶער, דוּא גוּטֶער
עֶנְגֶעל פָאם שְׁלַאף, אִיךְ בֶּעשְׁוֶועהְרֶע דִיךְ וַוייכֶע דִיעֶזֶען פַּאלַאסְט,
פֶערְשְׁוִוינְדֶע פָאן הִיער ! אוֹיף אִימֶער גֶעה !

## פערוואנדלונג

(הימעל, ענגעל, ענגעל פֿאם שלאף - ויף דעם האלב מאנד פֿערשווינדעט, ענגעל קאָהר)

יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃

(פ אָ ר ה אַ נ ג.)

(ענדע דעם צווייטען אַקטעס.)

## III. אַקְט

(פֿרייער פּלאַטץ, איִפּטריט זמרי)

**זמרי:** (זיפצט) אוּמְזָאנְסְט, קֵיין שְׁלַאף עֶרְקְוִויקְט מֵיינֶע אוֹיגֶען, אוּמְזָאנְסְט מַארְטֶערֶע אִיךְ מֵיינֶעם קֶערְפֶּער מִיט יַאגֶען אוּנְד נָאךְ אַנְדֶערֶע אַנְשְׁטְרֶענְגוּנְגֶען אוּם מֵיינֶע גְלִיעדֶער צוּ עֶרְמִיעדֶען, עֶס הִילְפְט נִיכְטְס, פֶערְשְׁוואוּנְדֶען אִיזְט פָאן מִיר דֶער שְׁלַאף, פֶערְשְׁוואוּנְדֶען וִויא נוּר דוּרְךְ צוֹיבֶּער. — נִיכְט שְׁלַאפֶען צוּ קֶענֶען? אִיךְ דֶער רֵייכְסְטֶער מַאן אִין דֶער וֶועלְט וַואס קַאן מִיר מֵיין אוּנְגֶעהֵייעֶרֶעם רֵייכְטְהוּם נִיכְט פֶערְשַׁאפֶען? יֶעדֶע לוּסְט, יֶעדֶען גֶענוּס, יֶעדֶען וואוּנְשׁ, אוּנְד זָא אֵיינֶע דוּמְהֵייט, זָא אֵיינֶע קְלֵיינִיכְקֵייט וִויא דֶער שְׁלַאף, וַואס קֵיינֶעם בֶּעטְלֶער פֶעהְלְט, זָאל מִיר פֶעהְלֶען? זָא בִּין אִיךְ דָאךְ נָאךְ אַרְמֶער אַלְס אֵיין בֶּעטְלֶער.

(אויפטריט מאמאן פערקליידעט אַלס עגיפטישער וואהרזאגער)

**מאמאן:** פֶערְצֵייהֶע גְרָאסֶער הֶערְר, מִיט גֶעלְד קַאן מַאן אַלֶעס עֶרְרֵייכֶען.

**זמרי:** וֶוער בִּיזְט דוּא?

**מאמאן:** אִיךְ בִּין אֵיין עֶגִיפְּטִישֶׁער וַואהְרְזַאגֶער, וֶוען דֶער גְרָאסֶער הֶערְר וִויל מִיר זַיינֶע רֶעכְטֶע הַאנְד עֶרְלוֹיבֶען זָא בִּין אִיךְ אִימְשְׁטַאנְדֶע דֵיינֶע פֶערְגַאנְגֶענְהֵייט וִויא אוֹיךְ דֵיינֶע צוּקוּנְפְט דַארוֹיס צוּ לֶעזֶען.

**זמרי:** פִיעלֵייכְט קַאן מִיר דֶער הֶעלְפֶען, הִיער! דַא הַאסְט דוּא מֵיינֶע הַאנְד אוּנְד צֵייגֶע מִיר דֵיינֶע קוּנְסְט.

**מאמאן:** (זינגט) אַךְ גְלִיקְלִיכֶער מֶענְשׁ דֵיין בֶּעשִׁיטְצֶער אִיזְט נוּר גָאט מַאמָאן אַלֵיין
דִיא גְרֶעסְטֶע שֶׁעטְצֶע דִיעזֶער וֶועלְט דִיא וִינְד נוּר אַלֶע דֵיין
צוּרִיק מִיט פִּיעלֶע יָאהְרֶען אִיזְט עֶר דִיר אִים טְרוֹים עֶרְשִׁיענֶען
גֶעשְׁוָואהְרֶען הַאסְט דוּא אִיהְם פֵייעֶרְלִיךְ צוּ דִיענֶען
רֶעד אִיךְ וַואהְר?

**זמרי:** וִויא זָאנְדֶערְבַּאר!

**מאמאן:** וואס ווען איך? דיין שלאף איזט פאן דיר ווייט איינער קירצען צייט וועק, דאך ניכט געוואָרגט, עס גיעבט דאצו איין מיטעל.

**זמרי:** שפּריך.

**מאמאן:** איינע קליינינקייט.

**זמרי:** שפּריך.

**מאמאן:** איינע קליינינקייט.

**זמרי:** שפּריך.

**מאמאן:** אוים דער ברוסט איינעם שקלאווען יוגענדליכער קראפט
נים דריי טראָפּפען בלוט אונד מיש עס מיט טרויבענזאפט
טרינקע איינען בעכער פאל קיין טראָפּפען לאס צוריק
אונד דיין פערלאָרענער שלאף קאמט ווידער צו דיר אים אויגענבליק

**זמרי:** יא קלוגער מאן איך טהוע וואס דוא האסט געראטהען מיר
היער האסט דוא דאס פיר דיינע מיהע איך דאנקע דיר. (אב)

**מאמאן:** דוא יצר טוב דענקסט דוא דיעזעם אפּפער מיר צו ענטרייסען מיט געוואלד
אבער ווער פאן אונז ביידע איזט שטערקער זעהען וועלען מיר דאס באלד. (אב)

(אויפטריט זמרי)

**זמרי:** (פראזע) ענדליך האבע איך דאך איין מיטעל בעקאמען, געלד אלמעכטיגעס געלד זא האבע איך אלעם נור דיר צו פערדאנקען, אלעם זאגאר דעם שלאף, יא איך ווערדע געבען געלד זא פיעל מאן ווירד פערלאנגען, עס ווירד זיך שאן פינדען איין ארמער טייפעל וועלכער ווירד מיר פיר געלד דריי טראָפּפען בלוט פאן זיין הערץ געבען.

(אויפטריט יונה פערסאפעט)

**יונה:** אדוני שני למלך, איך בין געוועזען ביי דיר אין פאלאסט האט מען מיר געזאגט אז דוא ביזט אויף דער יאגד בין איך אהער געלאפען אונ זעהר גוט וואס איך האב דיך געטראפען, אט פאל איך דיר צו דיא פים אונ שריי אוים בקול רם אדוני שני למלך — אוי וועה געוואלד!

**זמרי:** ווער ביזט דוא, וואס ווילסט דוא?

יונה: אִיךְ בִּין יוֹנָה אוּנ וִויל רָחֵלֶע.

זמרי: וָוער בִּיזְט דוּא?

יונה: יוֹנָה.

זמרי: אוּנְד וַואס ווִילְסְט דוּא?

יונה: רָחֵלֶען.

זמרי: שְׁפְּרִיךְ דֵייטְלִיךְ.

יונה: פֶערְשְׁטֶעהְסְט דוּא מִיךְ אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, אִיךְ בִּין אֵיינֶער פוּן דֵיינֶע שֶׁעפֶּער אוּנ הַיים מִיט מַיין נָאמֶען יוֹנָה, רָחֵלֶע אִיז אֵיינֶע פוּן דֵיינֶע שְׁקְלַאווִינֶען מִיט דֶעם נָאמֶען רָחֵלֶע, אוּנ דִיא רָחֵלֶע הָאט מִיךְ לִיעבּ יוֹנָה׳לֶע, יֶעצְט וִויל אִיךְ אַז דוּא זָאלְסְט זִיא בֶּעפְרַייעֶן כְּדֵי אִיךְ יוֹנָה׳לֶע זָאל קֶענֶען חֲתוּנָה הָאבֶּען מִיט רָחֵלֶען אוּנ דַאפִיר אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ וֶועל אִיךְ דִיר צוּטְהֵיילֶען אַזוֹי פִיעל כָּבוֹד וָואס דוּא הָאסְט נָאךְ נִיט גֶעהַאט זַייט דוּא לֶעבְּסְט, אִיךְ גִיעבּ דִיר הֶערוֹים כָּתוּב וְחָתוּם גֶעשְׁרִיעבֶּען אוּנ גֶעחַתְמֶעט אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער זוּהְן וָואס וֶועט אִי״ה בַּייא מִיר גֶעבּוֹירֶען וֶוערֶען גִיעבּ אִיךְ אִיהְם אַ נָאמֶען נָאךְ דִיר.

זמרי: קָאם הָער! זַאגֶע נוּר קַאנְסְט דוּא שְׁלַאפֶען?

יונה: שְׁלָאפֶען צִי אִיךְ קֶען? הָא! אָ! אָ!

זמרי: אַנְטְוָוארְטֶע דֵייטְלִיךְ, אִיזְט דַיין שְׁלַאף גוּט גֶעזוּנְד?

יונה: גֶעזוּנְד וִויא אַ הֶעלְפַאנְט.

זמרי: דוּא בִּיזְט אַרְם נִיכְט וַואהְר?

יונה: וֶוען אִיךְ זָאל נִיט זַיין אַ קַבְּצָן וָואלְט אִיךְ דָאךְ נִיט גֶעוָואלְט דַיין פָּנִים אָנְקוּקֶען.

זמרי: וַואס הַאסְט דוּא גֶעזַאגְט שְׁקְלַאוֶוע?

יונה: וֶועה אִיז מִיר אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, אִיךְ בִּין נִיט שׁוּלְדִיג, עֶס הָאט זִיךְ מִיר אוּמְגֶעהְן אַרוֹיסְגֶעחַאפְּט, אִיךְ הָאבּ נִיכְט חָלִילָה גֶעוָואלְט דִיךְ בֶּעלַיידִיגֶען, אִיךְ הָאבּ נָאר גֶעוָואלְט זָאגֶען אַז וֶוען אִיךְ זָאל נִיכְט זַיין אַזוֹי אָרְם וָואלְט אִיךְ אִין דַיינֶע ד׳ אַמּוֹת נִיכְט גֶעוָואלְט שְׁטֶעהֶען.

זמרי: וַוארוּם שְׁקְלַאוֶוע?

יונה: שׁוֹין ווִיעדֶער נִיט גוּט.... אִיךְ הָאבּ נִיט קַיין שֶׁעהְן לָשׁוֹן אִין מִיר. אִיךְ מֵיין בְּלוֹיז אַז וַוען אִיךְ זָאל נִיט זַיין אַזַא קַבְּצַן... וַואלְט אִיךְ

נָאר נִיכְט גֶעוָואלְט מִיט דִיר רֶעדֶען.... שׁוֹין וִויעדֶער שְׁלֶעכְט – אִיךְ מֵיין נוּר אַז אִיךְ.... יוֹנָה הַאלְט דֶעם פִּיסְק. (האלט צו דאס מויל)

**זמרי:** (אפארט) אֵיין דוּמְקָאפְּף דֶעסְטָא בֶּעסֶער.... קָאם הֶער שְׁרֶעק דִיךְ נִיכְט, דוּא זָאלְסְט מִיר אַלֶעם פְּרֵייא אַנְטְוָוארְטֶען, אַלְזָא דוּא וִוינְשְׁט אִיךְ זָאל דִיר דֵיינֶע גֶעלִיעבְּטֶע רָחֵלֶע פְּרֵייא לַאסֶען, יַא?

**יונה:** אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, דִיא וֶועלְט זָאגְט אוֹיף דִיר אַז דוּא בִּיזְט אַ שְׁלֶעכְטֶער, בֵּייזֶער מֶענְשׁ, אַ רָשָׁע, אַ הוּנְד.... אַ......

**זמרי:** שְׁוַויינֶע! אִיךְ פְּרַאגֶע דִיךְ נִיכְט וַואס דִיא וֶועלְט זַאגְט, דוּא בֶּעאַנְטְוָוארְטֶע יֶעדֶע מֵיינֶער פְּרַאגֶען, אַבֶּער קוּרְץ יַא אָדֶער נֵיין, אַלְזָא דוּא וִוילְסְט דֵיינֶע רָחֵלֶע פְּרֵייא?

**יונה:** אִיךְ........ וִויל.........

**זמרי:** אוּנְד זָא בַּאלְד זִיא אִיזְט פְּרֵייא וִוילְסְט דוּא זִיא הֵיירַאטֶען?

**יונה:** אוֹי גֶעוַואלְד אִיךְ וִוילְלְלְלְל!

**זמרי:** אַבֶּער דוּא בִּיזְט יַא אַרִם, וֶוען דוּא זִיא הֵיירַאטֶעסְט מוּסְט דוּא דָאךְ גֶעלְד הַאבֶּען אוּם אֵייךְ עֶרְנֶעהְרֶען צוּ קֶענֶען, וִוילְסְט דוּא אוֹיךְ גֶעלְד?

**יונה:** נוּא נוּא אַדְרַבָּה!!!

**זמרי:** אַלְזָא וַואס הֶעטֶעסְט דוּא גֶעזָאגְט וֶוען אִיךְ גִיעבּ דִיר דֵיינֶע רָחֵלֶע פְּרֵייא אוּנְד דַאצוּ נָאךְ גֶעלְד?

**יונה:** וָואס אִיךְ וָואלְט גֶעזָאגְט? אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ אַ סַךְ רֶעדֶען הָאבּ אִיךְ מוֹרָא עֶם זָאל זִיךְ וִויעדֶער בֵּייא מִיר נִיט אַרוֹיסְחַאפֶּען וָואס פַאר אַ טְהַייעֶרֶע מְצִיאָה דוּא בִּיזְט, דַארוּם וֶועל אִיךְ דִיר עֶנְטְפֶערֶען קוּרְץ אוּנ שַׁארְף, אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ דוּא גִיעבּ אוּנ אִיךְ נֶעם מִיט בֵּיידֶע יָדַיִם.

**זמרי:** אַבֶּער דוּא זָאלְסְט נִיכְט דֶענְקֶען דַאס אִיךְ שֶׁענְקֶע עֶם דִיר, אִיךְ וִויל דִיר נוּר דַאמִיט בֶּעצַאהְלֶען פִיר עֶטְוַואס וַואס אִיךְ בֵּייא דִיר קוֹיפֶען וִויל.

**יונה:** קוֹיפֶען? בֵּייא מִיר קוֹיפֶען? וָואס אִיךְ טְרָאג אוֹיף מִיר אִיז מַיין גַאנְץ פֶּערְמֶעגֶען, וִוילְסְט דוּא מֵיינֶע מַלְבּוּשֵׁי כָּבוֹד קוֹיפֶען מַזָל מִיט בְּרָכָה. (וויל זיך אויסטהון)

**זמרי:** וַואס טְהוּסְט דוּא דוּמְקָאפְּף?

**יונה:** וָואס נִישְׁט מֵיינֶע מַלְבּוּשֵׁי כָּבוֹד וִוילְסְט דוּא בֵּייא מִיר קוֹיפֶען? עֶפִּים אַנְדֶערְשׁ פֶּע־מָאג אִיךְ נִישְׁט.

**זמרי:** הֶערֶע דוּא הַאסְט מִיר גֶעזָאגְט דַאס דַיין שְׁלַאף אִיזְט גוּט גֶעזוּנְד, דַאס וְויל אִיךְ בַּייא דִיר קוֹיפֶען.

**יונה:** וָואס ווִילְסְט דוּא בַּייא מִיר קוֹיפֶען?

**זמרי:** דַיין שְׁלַאף!

**יונה:** נַיין, וָואס?

**זמרי:** (בעז) דַיינֶען שְׁלַאף!

**יונה:** מַיין שְׁלָאף? הַ הַ הַ הַ הַ הַ! נִישְׁט אַנְדֶערְשׁ נָאר עֶר אִיז מְשׁוּגָע גֶעוָוארֶען.

**זמרי:** נוּן וַוארוּם לַאכְסְט דוּא שְׁקְלַאוֶוע? זַאגֶע, פֶערְקוֹיפְסְט דוּא אָדער נִיכְט? (יונה קאן זיך ניט איינהאלטען) אַלְזָא וויפִיעל פֶערְלַאנְגְסְט דוּא? בִּיזְט דוּא צוּפְרִיעדֶען וַואן אִיךְ דִיר גִיעבּ 1000 שְׁקָלִים?

**יונה:** טוֹי.... טוֹיזֶענְד שְׁקָלִים? הַ הַ הַ הַ הַ! טוֹיזֶענְד שְׁקָלִים? הַ הַ הַ הַ!

**זמרי:** ווִירְסְט דוּא אַמַאל אוֹיפְהֶערֶען מִיט דֶעם דוּמֶען לַאכֶען, וֶוען דוּא דַאמִיט נִיכְט צוּפְרִיעדֶען בִּיזְט זָא זַאגֶע פְרַייא הֶערוֹים – בִּיזְט דוּא צוּפְרִיעדֶען מִיט 2000?

**יונה:** צְוֵוייא.... צְוֵוייא טוֹיזֶענְד? הַ הַ הַ הַ! אוֹי מַיין בּוֹיךְ, אוֹי מַיינֶע קִישְׁקֶעס, גֶעוַואלְד!

**זמרי:** אַלְזָא אִיךְ גֶעבֶּע 5000!

**יונה:** פִינְף... 5000 (פאלט פאר לאכען) אוֹי אִיךְ שְׁטַארְבּ!

**זמרי:** (הייבט פיס אויף איהם) שְׁקְלַאוֶוע!

**יונה:** אֲדוֹנִי שֵׁנִי לְמֶלֶךְ לָאז מִיךְ אוֹיסְלַאכֶען אַז נִיכְט וֶוער אִיךְ צֶערְטְרַאסְקֶעט.

**זמרי:** אָבֶּער לַאכֶען וַוארוּם? זַאגֶע וִויפִיעל ווִילְסְט דוּא? אַלְזָא אֵיינְמַאל פִיר אַלֶע מַאל בִּיזְט דוּא צוּפְרִיעדֶען מִיט 10,000? (יונה לאכט, שאקעלט מיט דעם קאפף יא) עֶנְדְלִיךְ דוּא אַרְמֶער נַאר, וַואן דוּא פִיהְלֶען ווִירְסְט וַואס עֶס הַייסְט נִיכְט שְׁלַאפֶען קֶענֶען ווִירְד דִיר שָׁאן דִיא לוּסְט פָאן לַאכֶען פֶערְגֶעהֶען, קָאמֶע אִין מֵיין פַּאלַאסְט. (אב)

**יונה:** אוֹי מַיינֶע זַייטֶען! אִיךְ הָאבּ גֶעלַאכְט אוּנ עֶר הָאט גֶעשְׁטִיעגֶען מִיט טוֹיזֶענְדֶער! הִ הַ הַ הַ! וֶוען אִיךְ לַאךְ נָאךְ וַוייטֶער וָואלְט עֶר מִיר גֶעוֶוען זַיין גַאנְץ פֶערְמֶעגֶען אַוֶועקְגֶעגֶעבֶּען, אִיזְט דָאךְ טַאקִי דִיא פְּרַאגֶע וָוארוּם הָאבּ אִיךְ נִיט וַוייטֶער גֶעלַאכְט? אַז עֶר אִיז מְשׁוּגָע אוּנ גִיעבְּט

פַאר וָואס זָאל אִיךְ נִיט זַיין קְלוּג אוּנ נֶעמֶען? שַׁא, עֶס אִיז דָא אַ פְּלַאן וִויא אַזוֹי נָאךְ גֶעלְד צוּ נֶעמֶען! 10,000 גִיט עֶר מִיר פַאר דֶעם שְׁלָאף! אָבֶּער עֶר הָאט דָאךְ מִיט מִיר נִיט גֶערֶעדְט וֶוענְגֶען דִיא אַרְטִיקְלֶען וָואס גֶעהֶערֶען צוּם שְׁלָאף, צוּ גֶענִיצֶען אִין מִיטֶען שְׁלָאף, צוּ חְרָאפֶּען, צוּ פַייפֶען מִיט דֶער נָאז אוּנ נָאךְ אַנְדֶערֶע אַרְטִיקְלֶען, אוּנ אַיין אַרְטִיקֶעל אָהְן דֶעם אַנְדֶערֶען פֶערְקוֹיף אִיךְ נִישְׁט, אוּנ פַאר אַ יֶעדֶען אַרְטִיקֶעל וִויל אִיךְ עֶקְסְטְרַא גֶעלְד, אַ כְּלַל מִיר הָאט זִיךְ גֶעעֶפֶענְט אַ שְׁמַאלְץ גְרוּב.

### I.

אזוֹי דַארְף מֶען הַאנְדְלֶען מִיט אַזַא סוֹחֵר
וָואס נֶעמְט אָהְן רַחְמָנוּת פוּן לֶעבֶּעדִיג אוּנ טוֹיט
הָאט גֶעטְרָאפֶען יוֹנָה פַאר אַ מוֹכֵר
וָואס וֶועט אָהְן רַחְמָנוּת שִׁינְדֶען פוּן דִיר דִיא הוֹיט
דוּא בִּיזְט דֶער גְרֶעסְטֶער עוֹשֶׁר דֶער וֶועלְט
אוּנ דָאךְ מוּזְט דוּא צוּ מִיר אָנְקוּמֶען
דִיר פֶעהְלְט שְׁלָאף אוּנ מִיר פֶעהְלְט גֶעלְד
וִוילְסְט דוּא דִיךְ בַּייטֶען אַרוֹים מִיט מְזוּמָן
אוֹי מְזוּמָן! בִּים בִּים בִּים בִּים בִּים בִּים בִּים בִּים
מְזוּמָן בִּי בִּי בִּי בִּי בַּאם

### II.

צוּ אַ צַדִיק אַ גְרוֹיסֶען אַזוֹי הֵיילִיג אוּנ פְרוּם
לוֹיפֶען מֶענְשֶׁען אַלֶע פוּן גְרוֹים בִּיז קְלֵיין
עֶר דֶערְצֶעהְלְט זַייא בְּנֶאֱמָנוּת זַייא גְרֵייבֶּען אִיהְם
דָאס עֶר רֶעדְט מִיט גָאט בָּרוּךְ הוּא אַלֵיין
דָאךְ וֶוען אִיהְר וִוילְט וִויסֶען פוּן דֶעם סוֹד
קוּקְט אַייךְ צוּ צוּ זַיין פָּנִים דֶעם פְרוּמֶען
מִיט זַיינֶע בֵּיידֶע עֵינַיִם וִוינְקְט עֶר צוּם הִימֶעל
אוּנ מִיט בֵּיידֶע יָדַיִם חַאפְּט עֶר דָאס מְזוּמָן
אוֹי מְזוּמָן א. ז. וו.

.III

דאָרט וָעהְט אִיהְר וִויא אֵיינֶער שְׁטֶעהְט אוּנ דַרְשְׁ׳עט אַ סַך:
וָועהְל אִיהְם פַּאר אַיין עֶלְסְטֶען שְׁרַייט עֶר מִיט אַ קוֹל
אִיךְ מֵיין נִיט עָפִּים אַנְדֶערְשׁ וִויא טוֹבַת הַכְּלַל
בְּרַאוָוא פְּלֶעסְקֶען אַלֶע מִיט דִיא הֶענְד
וָועהְלְט אִיהְם דֶעם בַּעַל טוֹבָה׳נִיק גִיבְּט אִיהְם אַייעָרֶע שְׁטִימֶען
אוּנ שְׁפֶּעטֶער הָאט עֶר קֵיינֶעם נִיט דֶערְקֶענְט
וִוילְט אִיהְר פוּן אִיהְם אַ טוֹבָה אַזוֹי קוּמְט אַרוּים מִיט דֶעם מְזוּמָן
אוֹי מְזוּמָן א. ז. וו. (אַב)

## פערוואנדלונג

(זאַאל, דער צוטריט מיט מאַרמאָר זיילען, אַם הינטערגרונד איין רייכער פּאָרהאנג, בייא דער זייטע איין רייכער טירקישער דיוואַן, אויפטרים פּאַזשען מיט הארפֿען, זמרי).

פּאַזשען: שְׁלוֹמֶערֶע זַאנְפְט גוּטֶע נַאכְט
שְׁלַאפֶע וָואהְל בִּיז דֶער מָארְגֶען עֶרְוַואכְט
שְׁלִיעסֶע דֵיינֶע אוֹיגֶען מִיעדֶע צוּ
גֶענִיעסֶע דֶעם שְׁלַאף אַנְגֶענֶעהְמֶע רוּה (רוהע זאנפט)
גוּטֶע נַאכְט. (אַב)

זמרי: (פּראזע) דִיעזֶער בֶּעכֶער וִוירְד מִיר אֵיינֶע גוּטֶע נַאכְט פֶערְשַׁאפֶען אִיךְ הַאבֶּע גֶענוּיא זָא גֶעטְהַאן וִויא דֶער עֶגִיפְּטִישֶׁער וַואהְרְזַאגֶער הַאט מִיר גֶערַאטְהֶען, דְרֵייא טְרָאפְּפֶען בְּלוּט גֶעמִישְׁט מִיט וַויין, דַאס אוֹיסְטְרִינְקֶען אוּנְד אִיךְ בֶּעקָאמֶע וִויעדֶער מֵיין פֶערְלָארֶענֶעם שְׁלַאף נוּן אוֹיף מֵיינֶער גֶעזוּנְדְהַייט (טרינקט) זָא! מֶענְשֶׁען-בְּלוּט גֶעטְרוּנְקֶען דַאס שְׁמֶעקְט אוֹיסְגֶעצֵייכְנֶעט, יַא אִיךְ פִּיהְלֶע אִיהְם קָאמֶען, דֶער זִיעס עֶרְקְווִיקֶענְדֶער שְׁלַאף קָאמְט עֶנְדְלִיךְ, וִויא מֵיינֶע גֶעדַאנְקֶען זִיךְ קְרֵייצֶען זָא צֶערְפְּלִיעסֶען שְׁווִינְדֶעל, ווִילְקָאמֶען עֶרְקְוִויקֶענְדֶער שְׁלַאף... גוּטֶע נַאכְט. (שלאפט איין)

(אויפטריט גבריאל)

גבריאל: זִמְרִי!

זמרי: וֶוער רוּפְט, וֶוער וַואגְט עֶס מִיךְ צוּ שְׁטֶערֶען?

גבריאל: אִיךְ בִּין עֶס דֵיין גֶעוִויסֶען.

**זמרי:** וואַרום שטערסט דוא מיין שלאף?

**גבריאל:** איזט עס דיין אייגנער שלאף?

**זמרי:** מיינען אייגענעם האבע איך פערלארען זא האבע איך! מיר פיר געלד פרעמדען שלאף געקויפט.

**גבריאל:** ניין נישט געקויפט האסט דוא איהם נור געריבט, בלוטזויגער, טויזענדער שקלאווען ארבייטען מיט דעם בלוטיגען שוייס אום דיך רייך צו מאכען ביזט דוא נאך אימער ניכט זאט? דער איינציגער אונד לעצטער טרייסט דעם מענשען איזט דער שלאף אונד אויך דאס רויבסט דוא איהם וועק? זא זאל דיעזער געראובטער שלאף דיך נישט ערקוויקען נור מארטערן, אלע פוריען דער העלע צו וועלכע דוא האסט דיך פערקויפט זאלען דיר דיין גאנצעם לעבען אין שרעקליכע בילדער מאהלען. דיינע שטירנע זאל זיך נעטצען אין דיא בלוטיגע טרעהנען פאן דיינע אונצעהליגע אפפער, דאס יאמער געשריייא פאן דיינע אויסגעהונגערטע שקלאווען זאלען דיר אימער-וועהרענד קלינגען אין דיינע אויערען. וועה דיר! וועה דיר! בלוט-זויגער! בלוט זויגער! (אב)

**זמרי:** ניין איך וויל ניכט שלאפען, וועקט מיך מיינע אויגען ברענען, איך בין פערדאמט צו שלאפען אונד צו טריימען.

(אויפטריט יוגענד, מערכען)

**אלע:** שוועסטערלעך זייט צום אבשיעד בערייט
שוועסטערלעך שנעל עס בריכט אום דיא צייט
צום לעצטען מאל נאך אין דיעזען הויז
פיר אימער אדיע פארוועהרטס הינויס.

**זמרי:** (זעצט זיך, פראזע) וואס איז דאס פיר איינע ערשיינונג?

**יוגענד:** נון ברודער זמרי! וואַרום בליקסט דוא אויף מיך זא פרעמד, קענסט דוא מיך ניכט?

**זמרי:** ניין שעהנעס קינד איך קענע דיך ניכט.

**יוגענד:** דאס איזט ניכט וואהר, דוא קענסט מיך זעהר גוט, וויר זינד יא צוזאמען געבארען.

**זמרי:** וויר ביידע זינד צוזאמען געבארען?

**יוגענד**: גֶעווִיס, וִויר זִינְד צוּזַאמֶען אוֹיפְגֶעוַואקְסֶען, מִיט מִיר צוּזַאמֶען בִּיזְט דוּא אִיבֶּעראַל גֶעוֶועזֶען אַלֶעס מִיט גֶעמַאכְט.

**זמרי**: זָא זַאגֶע דָאךְ אַמַאל וֶוער בִּיזְט דוּא?

**יוגענד**: אִיךְ בִּין דִיא יוּגֶענְד.

**זמרי**: דוּא בִּיזְט דִיא יוּגֶענְד?

**יוגענד**: יַא! אוּנְד דִיא אַלֶע זִינְד מֵיינֶע שְׁוֶועסְטֶערְן וֶועלְכֶע מִיךְ בֶּעגְלֵייטֶען, (צייגט אויף מעדכע) לִיעבֶּע, לוּסְט, פְרֵיידֶע, קְרַאפְט, אוּנְד זָא וַוייטֶער אוּנְד זָא וַוייטֶער.

**זמרי**: אַךְ זִיעסֶע קִינְדֶער זַייט מִיר טוֹיזֶענְד מַאל וִוילְקָאמֶען אִין מֵיינֶעם הוֹיזֶע, קָאמְט הֶער! לַאסְט אַייךְ אוּמְאַרְמֶען.

**יוגענד**: נַיין נַיין בְּרוּדֶער־כֶען, נִיכְט דֶעסְוֶועגֶען זִינְד וִויר הֶערְגֶעקָאמֶען, דֶער צְוֶועק פָאן אוּנְזֶער בֶּעזוּךְ אִיזְט אוּם פָאן דִיר אַבְּשִׁיעד צוּ נֶעהְמֶען.

**זמרי**: זִיעסֶע שֶׁעהְנֶע יוּגֶענְד, ווִילְכְט דוּא שָׁאן פָאן מִיר אַבְּשִׁיעד נֶעהְמֶען? וַוארוּם זָא פְרִיה?

**יוגענד**: ־ס אִיזְט דֵיינֶע שוּלְד, דוּא וֶועלְבְּסְט הַאסְט יַא מִיךְ פָאן דִיר פֶערְשְׁטָאסֶען.

**זמרי**: אִיךְ?

**יוגענד**: דֵיינֶע אַרְט אוּנְד וַוייזֶע ווִיא דוּא לֶעבְּסְט הַאט מִיךְ יֶעדֶעם מַאל פָאן דִיר עֶרְוַוייטֶערְט בִּיז אִיךְ דִיךְ עֶנְדְלִיךְ גֶענְצְלִיךְ פֶערְלַאסֶען מוּס, יַא מֵיין פְרֵיינְד אִיךְ בִּין זֶעהְר אַיין פֶערְצֶערְטֶעלְטֶעם קִינְד, וֶוער עֶס ווִיל אִיךְ זָאל בֵּייא אִיהְם וַוייטֶער פֶערְבְּלֵייבֶּען מוּס מִיט מִיר זֶעהְר פָארְזִיכְטִיג אוּמְגֶעהֶען, מִיךְ הִיטֶען ווִיא דַאס אוֹיגֶע אִים קָאפְּף, אַבֶּער וֶוען מַאן מִיךְ פֶערְנַאכְלֶעסִיגְט, מִיךְ נִיכְט גֶעהֶערִיג בֶּעהַאנְדֶעלְט, זָא נֶעהְמֶע אִיךְ מִיר מֵיינֶע שְׁוֶועסְטֶערְכֶען אוּנְד זַאגֶע אַדְיֶע פִיר אִימֶער.

**זמרי**: פִּיר אִימֶער?

**יוגענד**: יַאוָואהְל פִיר אִימֶער! וֶוען אִיךְ פָארְט גֶעהֶע זִיעהְסְט דוּא מִיךְ נִיע מֶעהְר ווִיעדֶער.

**זמרי**: הֶערֶע מִיךְ שֶׁעהְנֶעס קִינְד, אִיךְ בִּין דֶער רֵייכְסְטֶער מַאן אִין דֶער וֶועלְט, אִיךְ גֶעבֶּע דִיר אַיין הוֹיפֶען גָאלְד בְּלֵייבֶּע נָאךְ וַוייטֶער בֵּייא מִיר.

**יוגענד:** דוא נאַרישער מענש דיא יוגענד ווילסט דוא מיט גאָלד קויפען?
וואס זאָגט איהר דאצו שוועסטערכען?

**אלע:** חַ חַ חַ חַ חַ חַ!

**זמרי:** זאָ ביטע איך דיך, איך יאַמערע פאר דיר, פערלאס מיך ניכט זאָ פריה, בלייבע שענע ליעבע יוגענד, בלייבע נאך ווייטער ביי מיר!

**יוגענד:** אומזאָנסט, מיינע עלטערע שוועסטער שטעהט שאָן מיט אונז געדולד ביי דיינער טהירע אונד וואַרטעט נור אויף דעם אויגענבליק איך זאָל הינויס זאָ קאָמט זיא באַלד הערייַן.

**זמרי:** ווער איזט דען דיינע עלטערע שוועסטער?

**יוגענד:** דאַס אַלטער!

**זמרי:** זיא וויל איך אין מיינעם הויזע ניכט הערייַנלאַסען.

**יוגענד:** נוא נוא דוא ווירסט שאָן בעסער ווערדען, זיא קאָמט אונגעבעטען, נון שוועסטערלעך דיא צייט דרענגט מיך פאָן היער הינויס, נעהמען וויר אַבשיעד.

**זמרי:** (זינגט) זיעסע יוגענד געה נאך ניכט וועק פאָן היער.

**יוגענד:** (זינגט) מיך דרענגט דיא צייט, פאָרט פאָן היער פאָרט מוס איך איין אויגענבליק, איך געהע אונד קאָמע ניעמעהר צוריק.

**זמרי:** בלייבע בלייבע.

**יוגענד:** אומזאָנסט שיינט דיא זאָנע נאך זאָ שען
דאך ענדליך מוס זיא אונטערגעהען.

**קאהר:** שיינט דיא זאָנע א. ז. וו. (ביס) שוועסטערלעך (אב)

**קאהר:** (אונטער דיא קוליעסען) אויף אויף אויף מאַכט שוין אויף דיא טהיר
אויף מיט דער עלטער זענען מיר
מאך אויף מאך אויף מאך אויף

(ערשיינט דאס אַלטער מיט 6 אַלטע)

ברוך ניעניענע הבא ניעניענע דיא אַלטע מאמעניו מאמעניו
דאָ וועלען מיר שוין זיין
ביז אין טויט אַריין. (ניעסען, געהען צו)

**אלטער:** לאַנגזאם! לאַנגזאם! אך מיינע אַלטע ביינער! נון זמרי מיין ליעבער פריינד, ענדליך בין איך ביי דיר, אוי איך האב מיך קוים צו דיר פערשלעפט.

זמרי: װער האט דיך געבעטען? װעק פאן מיר, איך קאן דיין העסליך געזיכט ניכט ליידען.

אלטער: דוא א זים פנים! װייסט דוא צו װעמען דוא רעדסט? איך בין דאך דיא עלטער, איך האב געטוג געװארט איך זאל פטור װערען פון דאנען מיין יונגערע שװעסטער כדי איך זאל שוין אמאל װערען דיין גאסט, אך װיא פערהאסט מיר איז דאס שװעסטערל מיינס דיא יוגענד, טאג אונ נאכט איז זיא נור לוסטיג אונ פרעהליך, זיא האט נאר ליעב טאנצען אונ שפרינגען אונ צו האפקען, איך קאן עס ניט ליידען.

זמרי: זיעסע יוגענד װא ביזט דוא?

אלטער: אה אה אה זיא איזט שוין שהלכה לעולמה, דערפאר בין איך דאך אבער דא, איך װעל שוין שטענדיג זיין מיט דיר ביז אין דיין טויט אריין, קאם פריינד צו מיין הערץ. (אומארמט איהם)

זמרי: אה װעה! עס װירד מיר קאלט, איך פיהלע װיא איין פראסט אי מיינע גליעדער.

אלטער: נוא װאס רען, אויף דער עלטער װערט מען קעלטער.

זמרי: װיין! װיין װיל איך, איך װיל מיך ערװערמען.

אלטער: חלילה! עס װירד דיר גאר בעסער ניט העלפען, חיבייא קרייטיכצער, איין קאלטען האנדטוך, מילוטען מיט צוקוטען, אלע שעה איין עסלעפעל.

זמרי: עס װירד מיר דונקיזל, מיר שװינדעלט פאר דיא אויגען.

אלטער: נוא גאנץ נאטירליך װאס אלט איז ניט יונג, װארט מיין פריינד, דאס איז נאך גאר נישט, ערשט נאכדעם װאס אלע מיינע קינדערלעך װעלען מיט דיר פריינדשאפט שליעסען, ערשט דאמאלס װעסט דוא װיסען װיא טהייער קארן גילט, קינדער קומט קומט װעל איך אייך פארשטעלען, װעהסט דוא דאס איז מיין בכור זאל לעבען, ער איז דער בעסטער פריעזער דער װעלט, ער װעט דיר יעדען טאג דיינע האארע פריעזיערען, דאס ביז אין קורצער צייט װעסט דוא װערען װייס װיא א טויב. דער דארט איז מיין צװייטער זאהן רעאמאטיזם, ער װירד זיך בעשעפטיגען מיט דיינע הענד אונ פים װעסט דוא דיך מהיה זיין. דער דריטער זאהן דארט הייסט מאגענפערדערבער,

מַיין פִיערְטֶער זָאהְן אִיז הַארְץ נָאגֶענִיש מַיין פִינְפְטֶער זָאהְן אִיז
אוֹיגֶענְשְׁווִינְדֶעל, אוּנ דֶער זֶעכְסְטֶער זָאהְן אִיז גְלִיעדֶערְרַייסֶען,
מַיין זִיעבֶּעטֶער זָאהְן אִיז........

**זמרי:** גֶענוּג גֶעה צוּם טַייפֶעל מִיט אַלֶע דַיינֶע וֶעהֶנֶע.

**אלטער:** אַ זִים פָּנִים, דֶרֶךְ אֶרֶץ!

**זמרי:** וֶוערְדֶע אִיךְ פָאן אַייךְ נִיע לָאז וֶוערְדֶען?

**אלטער:** דָאס דַארְפְסְט דוּא בֶּעטֶען נָאר מַיין מְזִינִיקְל, אַז דוּא וֶועסְט בֶּעקוּמֶען מַיין מְזִינִיקְל צוּ נָאסְט דַאמַאלְס וֶועסְט דוּא פוּן אוּנְז לָאז וֶוערְדֶען.

**זמרי:** וֶוער אִיז דַאס מְזִינִיקְל?

**אלטער:** מַיין מְזִינִיקְל אִיז דֶער וֶועלְט בֶּערִיהְמְטֶער שוֹחֵט. וֶועל אִיךְ דִיר אִיהְם פָארְשְׁטֶעלֶען, מְזִינִיקְל דֶער מַאמֶעס בֶּעוַוייז דִיךְ. (דונקעל)

(אויפטריט מאמאן אַלס מלאך המות סקעלעט)

**מאמאן:** (זינגט) מֶענְש דוּא בִּיזְט בַּייא דִיר אַ גַאנְצֶער קֶענִיג
מֶענְש דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט אִיז פַאר דִיר צוּ וֶוענִיג
דָא קָאמְט דֶער שוֹחֵט אוּנ וֶועט מַאכֶען הִיק (ביס)
אוּנ פִיער אַיילֶען אִין דֶער עֶרְד אַרַיין אוּנ גֶענוּג. (אַב)

(דיא 6 מענער שטעלען זיך אַרום זמריס געלעגער, וועהרענד דעם פריעזיערט מען איהם מיט אַ גרויער פעריקע אונ באָרד).

**קאהר:** שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם הֶערְר שֵׁנִי לְמֶלֶךְ
דַיין בֶּעקַאנְטְשַׁאפְט פְרֵייעט אוּנְז זֶעהְר
שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם זִינְגֶען מִיר פְרֵיילִיךְ
דִיךְ פֶערְלָאזֶען מִיר נִישְׁט מֶעהְר. (ביס) (אַב)

**זמרי:** (פראזע) וֶועקְט מִיךְ אִיךְ וִויל נִיכְט שְׁלַאפֶען, רוּפְט מַיינֶע טֶענְצֶערְם לַאסְט רוֹישֶׁען דִיא מוּזִיק, גִיעבְּט מִיר וַויין, אִיךְ וִויל מִיךְ בֶּעטַייבֶּען, וָוא זַייט אִיהְר אַלֶע מַיינֶע דִיענֶער? אוּמְזָאנְסְט! (ער פאַלט צוריק)

(מפורה עקיבא זיטצען אויף אַ שטיין)

**קאהר:** קוּרְץ אִיזְט דָאס לֶעבֶען נָאר וִויא אַ חָלוֹם
דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט אִיז הֶבֶל הֲבָלִים
דוּא זַאמֶעלְסְט פֶערְמֶעגֶען וָואס קוּמְט אַרוֹים
אִין אַיין אוֹיגֶענְבְּלִיק אִיזְט פָאן דִיר אוֹים.

(וועהרענד זייא זינגען שפריכט)

**זמרי:** עֲקִיבָא בְּלִינְדֶער עֲקִיבָא, דוּא ווִילְסְט מִיךְ פָאר דֶער וֶועלְט צוּ שַׁאנְדֶע מַאכֶען, אַבֶער נֵיין, אִיךְ קֶען דִיךְ נִיכְט, אִיךְ הַאבֶּע דִיךְ נִיע גֶעזֶעהֶען, דִיעזֶעם מֶעדְכֶען אִיזְט מִיר פְרֶעמְד, וִיא אִיזְט נִיכְט מֵיין קִינְד, נֵיין זַאגֶע אִיךְ נֵיין!

(פֿאָרהאנג אַם הינטערגרונד געהט אויף פֿריעדהאָף, יוכבד ערשיינט פֿאָם גראב מעהרערע טאָדטע שקעלעטען ערשיינען)

**זמרי:** יוֹכֶבֶד מֵיינֶע פְרוֹיא גֶענוּג גֶענוּג, אִיךְ, אִיךְ קַאן דִיעזֶע מַארְטֶער נִיכְט עֶרְטְרַאגֶען, (ער פֿאלט) עֶרְבַּארְמֶען! עֶרְבַּארְמֶען!

(פֿ אָ ר ה אַ נ ג).

(ענדע דעס דריטען אַקטעס).

# IV. אַקְט.

(געגענד בויערעי, שעפער, פאָלק, יונה, רחלע, עקיבא)

**עקיבא:** שְׁטֶעלְט מִיךְ אוֹיף עֶפִּים אַרוֹיף דַאמִיט יֶעדֶער זָאל מִיךְ זֶעהְן, אַלֶע זָאלֶען מִיךְ הֶערֶען. (אויף אַ פעלז) אַחַי וְרֵעַי! זֶעהֶען קֶען אִיךְ אֵייךְ נִישְׁט, דֶערְפַאר אִיז אָבֶער מַיין גֶעהֶער דָאפֶּעלְט שְׁטֶערְקֶער פִיר אֵייעֶרֶע זִיפְצֶער, יַא אִיךְ הַאבּ גֶענוּג גֶעהֶערְט וַואס אִיהְר לֵיידֶעט אוּנְטֶער דֶעם שְׁוֶוערֶען יָאךְ פָאן דֶעם הֶערְצְלָאזֶען שוּרְקֶען פָאן זִמְרִי דֶעם שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, אוּנְטֶערְשְׁלַאגֶענֶע גֶעלְדֶער פוּן יְתוֹמִים אוּנְד אַלְמָנוֹת דַאס אִיז זַיין רֵייכְטְהוּם, מֵיינֶע אוֹיגֶען הַאבֶּען צוּ זֵיינֶעם עֲשִׁירוּת דַאס עֶרְסְטֶע פוּנְדַאמֶענְט גֶעלֶעגְט, אַבֶער וַוארוּם מֵיינֶע בְּרִידֶער, וַוארוּם זָאלְט אִיהְר דֶען וֵוייטֶער זִיפְצֶען אוּנְטֶער זָא אֵיינֶעם שְׁוֶוערֶען יָאךְ? זֵייט אִיהְר דֶען בְּהֵמוֹת אֵייךְ בֶּעגְנִינֶען צוּ לַאסֶען מִיט אַבִּיסֶעל גְרָאז? אִיהְר זֵייט דָאךְ מֶענְשֶׁען, אוֹיף אַלְם מֶענְשֶׁען פָארְדֶערְט רַאכֶע.

**קאהר:** (זינגט) צוּם קַאמְפְף זֵייט אַלֶע בֶּערֵייט
אַלֶע וִויא אֵיין מַאן קֶעמְפְּפֶען פִיר דִיא גֶערֶעכְטִיגְקֵייט
קֵיינֶע שְׁקְלַאוֶוען מֶעהְר
וִויר אַלֶע לֶעבֶען פְרֵייא נִיעדֶער מִיט דִיא פֵיינְדֶע
נִיעדֶער נִיעדֶער מִיט דֶעם טִירַאן.

**עקיבא:** זָא רֵייכְט אֵייךְ אַלֶע דִיא הֶענְד אוּנְד שְׁוָועהְרְט.

**קאהר:** וִויר שְׁוֶועהְרֶען וִויר שְׁוֶועהְרֶען דָא יֶעצְט.

**עקיבא:** מוּטְהִיג אוּנְד טַאפְּפֶער צוּ קֶעמְפְּפֶען אַלֶע וִויא אֵיין מַאן
עֶם לֶעבֶּע דִיא גֶערֶעכְטִיגְקֵייט
מוּטְהִיג אוּנְד טַאפְּפֶער אַלֶע וִויא אֵיין מַאן.

**קאהר:** מוּטְהִיג אוּנְד א. ז. וו. (אַלע אָב אויסער יונה רחלע)

**יונה:** (פראזע) בְּלוּט בְּלוּט זָאל זִיךְ גִיעסֶען וִויא וַואסֶער.

**רחל:** יוֹנָה׳לֶע וָואס שְׁרַייסְט דוּא אַזוֹי?

**יונה:** בְּלוּט שְׁרַייא אִיךְ.

רחל: צו וָואס טוֹיג דִיר בְּלוֹיז?

יונה: רָחֵלֶע לָאז מִיךְ, וָועהְסְט נִיט וִויא אִיךְ קָאךְ, אִיךְ זִיעד, אִיךְ שַׁארְפֶּע, לָאז מִיךְ רָחֵלֶע, לָאז מִיךְ גֶעהֶען הֶענְגֶען מֶענְשֶׁען.

רחל: וָועה מִיר! הַרְגֶענֶען מֶענְשֶׁען? פַאר וָואס נֶעבִּיךְ?

יונה: פַאר וָואס? אִיךְ מוּז!

רחל: אָבֶּער יוֹנָה׳לֶע!

יונה: רָחֵלֶע גֶעוַואלְד הַאלְט מִיךְ נִיט צוּ וָועהְסְט נִיט אַז אִין מַיינֶע אוֹיגֶען שְׁפְּרִיצֶען פִינְקֶען פַייעֶר, פוּן מַיינֶע נָאז לֶעבֶער גֶעהְט אַ רוֹיךְ, רִיהְר דִיךְ נִיט צוּ צוּ מִיר, קֶענְסְט דִיךְ נָאךְ חָלִילָה אָבְּבְּרִיהֶען.

רחל: וָואס אִיז דִיר הַיינְט מֶעהְר וִויא תָּמִיד?

יונה: מַיין גְרִימְצָארֶען הָאט זִיךְ אִין מִיר צֶערְהִיצְט.

רחל: אוֹיף וֶועמֶען?

יונה: אוֹיף וֶועמֶען אַז נִיט אוֹיף דֶעם שֵׁנִי לְמֶלֶךְ? הָאטְ׳ט נִיט גֶעהֶערְט אַזוֹי וִויא דָער בְּלִינְדֶער עֲקִיבָא הָאט גֶעדְרָשֶׁעט? אִיךְ וִויל אִיהְם נִישְׁט הָאבֶּען פַאר קַיין שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, רָחֵלֶע עֶס וֶועט זִיךְ טְהוּן חוֹשֶׁךְ אִיךְ קֶעהְר אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט, אִיךְ בְּרֶען, אִיךְ שְׁטֶעךְ, אִיךְ שִׁיעס, אִיךְ שְׁנַייד, אִיךְ קוֹילֶע, אִיךְ הֶענְג, אִיךְ וִויל אִיהְם נִיט הָאבֶּען פַאר קַיין שֵׁנִי לְמֶלֶךְ.

רחל: נוּא זָשֶׁע רֶעג דִיךְ נִיט אַזוֹי אוֹיף.

יונה: אִיךְ וִויל נִיט אוּנ וֶוען דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט זָאל וֶועלֶען וִויל אִיךְ נִיט.

רחל: אִיז נִיט, אָבֶּער וָואס רֶעדְסְט דוּא פוּן הֶענְגֶען, הַרְגֶענֶען?

יונה: נוּא בְּקִיצוּר דִיר צוּלִיעב שֶׁענְק אִיךְ אִיהְם דָאס לֶעבֶּען אוּנ וַויים וִויא טְהַייעֶר דוּא בִּיזְט בַּייא מִיר.

רחל: יָא יָא דוּא הַאלְסְט אִין אַיין שְׁרַייעֶן אַז אִיךְ בִּין בַּייא דִיר טְהַייעֶר אוּנ צוּם סוֹף לִיעגְט דִיר נָאךְ אִין זִינֶען נַארִישְׁקַייטֶען.

יונה: דָאס אִיז דָאךְ פָּאלִיטִיק!

רחל: וָואס טוֹיג מִיר פְּרֶעמְדֶע דַאגוֹת אַז אִיךְ הָאבּ מַיינֶע אַיינֶענֶע? יוֹנָה׳לֶע, פְרִיהֶער אַיידֶער אִיךְ בִּין פְרַייא גֶעוָוארְדֶען הָאסְט דוּא נִיט גֶעקֶענְט אַיינְרוּהֶען, אוּנ יֶעצְט אַז אִיךְ בִּין ג. ז. ד. פְרַייא אוּנ דוּא הָאסְט נָאךְ גֶעלְד אוֹיךְ .....

יונה: נוּא?

**רחל:** נוא!

**יונה:** וָואס נוא?

**רחל:** דוא ווייסְט שוֹין וָואס!

**יונה:** אַ פַאר וָואס מִיר הָאבֶּען נִיט חֲתוּנָה?

**רחל:** נוא!

**יונה:** נוא נוא!

**רחל:** וָואס נוא נוא?

**יונה:** נוא הֵייסְט הַאלְבּ גֶעבְּרָאטֶען אוּנ אִיךְ בִּין גֶעבִּיךְ נוא נוא גַאנְץ גֶעבְּרָאטֶען.

**רחל:** אִיךְ פֶערְשְׁטֶעה נִיט.

**יונה:** אִיךְ בִּין אָבְּגֶעבְּרָאטֶען אוּנ אָבְּגֶעבַּאקֶען, גֶעדֶענְקְסְט דוא וֶוען אִיךְ הָאבּ דִיר גֶעבְּרַאכְט דִיא גוּטֶע בְּשׂוֹרָה אַז דוא בִּיזְט פְרַייא אוּנ אִיךְ הָאבּ נָאךְ פוּן דֶעם שֵׁנִי לְמֶלֶךְ בֶּעקוּמֶען עֶטְלִיכֶע טוֹיזֶענְדֶער פַאר מַיין שְׁלָאף וָואס עֶר הָאט מִיר אָבְּגֶענַארְט, אוּנ אַזוֹי וִויא אִיךְ הָאבּ נָאר מִיט אִיהְם אָבְּגֶעשְׁלָאסֶען דֶעם שְׁלָאף מִסְחָר אַזוֹי אִיז בַּאלְד דֶער שְׁלָאף אַוֶועק פוּן מִיר.

**רחל:** וֶועה מִיר, אַצוּנְד קֶענְסְט דוא נִיט מֶעהְר שְׁלָאפֶען?

**יונה:** נִיט שְׁלָאפֶען, נִיט גֶענִיצֶען, נִיט חְרָאפֶּען, נִיט פַייפֶען מִיט דֶער נָאז, גָאר נִישְׁט אִיז גֶעבְּלִיעבֶּען, אַוֶועק פוּן מִיר דֶער שְׁלָאף מִיט אַלֶע מְפָרְשִׁים.

**רחל:** ווייסְט דוא יוֹנָה'לֶע פַאר וָואס דֶער שְׁלָאף אִיזְט פוּן דִיר וָועק?

**יונה:** פַאר וָואס?

**רחל:** ווייל דוא הָאסְט דֶעם שֵׁנִי לְמֶלֶךְ'ס גֶעלְד אוּנ דָאס אִיז נִיט קֵיין עֶהְרְלִיכֶעם פֶערְדִיעןְסְט.

**יונה:** יָא, אָבֶּער אִיךְ הָאבּ דָאךְ עֶס עֶהְרְלִיךְ פֶערְדִיענְט? עֶר הָאט זִיךְ גֶענוּמֶען 3 טְרָאפְּפֶען בְּלוּט פוּן מַיין הֶערְץ.

**רחל:** דָאס אַלֵיין אִיז אוֹיךְ נִיט עֶהְרְלִיךְ אַז דוא פֶערְקוֹיפְסְט דַיין הַארְץ אוּנ בְּלוּט פַאר גֶעלְד, אִיז דָאס גֶעלְד טְהַייעֶרֶער פוּן דַיין לֶעבֶּען? הֶערֶע מִיךְ יוֹנָה'לֶע, וויפִיעל גֶעלְד הָאט עֶר דִיר גֶעגֶעבֶּען?

**יונה:** אַ טוֹיזֶענְדֶער פַאר דֶעם שְׁלָאף, אַ טוֹיזֶענְדֶער פַאר דֶעם גֶענִיצֶען,

אַ טוֹיזֶענְדֶער פַאר דֶעם חְרָאפָּען, אַ טוֹיזֶענְדֶער פַאר דֶעם פַייפֶען מִיט דֶער נָאז, אַרוּם אוּנ אַרוּם 10,000.

רחל: יֶעצְט נֶעם דָאס גַאנְצֶע גֶעלְד אוּנ צֶערְטְהֵייל צְוִוישֶען אַרְמֶע וָואס דֶער שֵׁנִי לְמֶלֶךְ הָאט זֵייא בֶּעשְׁווִינְדֶעלְט, נִיט אֵיין פְּרוּטָה פוּן דֶעם גַאנְצֶען גֶעלְד זָאל דִיר בְּלֵייבֶּען, וָועסְט דוּא זֶעהְן וִויא דוּא וֶועסְט צוּרִיק בֶּעקוּמֶען דֶעם שְׁלָאף.

יונה: רָחֵלֶע וֵוייסְט דוּא נִיט אֶפְשַׁר פוּן אַ בֶּעסֶערֶע סְגוּלָה אַז אִיךְ זָאל קֶענֶען וִויעדֶער בֶּעסֶער שְׁלָאפֶען אוּנ דָאס מְזוּמָן זָאל אוֹיךְ בְּלֵייבֶּען?

רחל: אִיךְ זֶעה שׁוֹין וָואס פַאר אַ רָאלֶע עֶס שְׁפִּיעלְט בֵּייא דִיר דָאס מְזוּמָן, יוֹנָה'לֶע זָאלְסְט וִויסֶען אַז אִיךְ הָאבּ דָאס גַאנְצֶע צוּטְרוּיֶען צוּ דִיר פֶערְלָארֶען, הַיינְט פֶערְקוֹיפְסְט דוּא דַיין בְּלוּט פִיר גֶעלְד, מָארְגֶען קֶענְסְט דוּא מִיךְ אוֹיךְ פֶערְקוֹיפֶען.

יונה: וֶועה מִיר רָחֵלֶע וָואס הָאסְט דוּא גֶעזָאגְט?

רחל: קוּרְץ אוּנְד גוּט פָאלְג מִיךְ, אִיךְ וִויל זָעהְן צוּ בִּין אִיךְ בַּייא דִיר טְהַייעֶרֶער וִויא דָאס מְזוּמָן.

יונה: טְהַייעֶרֶער אַפִילוּ פוּן מַיין לֶעבֶּען.

רחל: פָאלְגְסְט דוּא מִיךְ?

יונה: אִיךְ פָאלְג דִיךְ.

רחל: אַזוֹי בִּיזְט דוּא וִויעדֶער מַיין גוּט גֶעטְרַייא יוֹנָה'לֶע.

יונה: רָחֵלֶע אִיךְ דֶענְק וָואס וָואלְט גֶעשַׁאט אַז אִיךְ וֶועל הַאלְטֶען אִין טְהֵייכֶען דָאס מְזוּמָן זָאל אִיךְ מִיךְ אַלֵיין אוֹיךְ נִישְׁט פֶערְטְהֵיילֶען.

רחל: נֵיין קֵיין פְּרוּטָה זָאלְסְט דוּא דִיר צוּרִיקְלָאזֶען.

יונה: מִיר זֶענֶען דָאךְ אוֹיךְ אַרְם.

רחל: נֵיין מִיר זֶענֶען רַייךְ, ווייל מִיר זֶענֶען גֶעזוּנְד, זֶענֶען דַיינֶע הֶענְד נִיט שְׁטַארְק גֶענוּג יוֹנָה'לֶע?

יונה: מִיט מַיינֶע הֶענְד קֶען אִיךְ אוֹיפְהֶעבֶּען אֵיין אָקְס.

רחל: אוּנ מַיינֶע הֶענְד זֶענֶען אוֹיךְ נִיט קֵיין שְׁוַואכֶע, זֶעה יוֹנָה'לֶע אָט דָאס אִיז אוּנְזֶער מְזוּמָן.

יונה: רָחֵלֶע מִיר זָאל זַיין פַאר דַיין חָכְמָה.

רחל: דוּא וֶועסְט זֶעהְן וָואס פַאר אַ צוּפְרִיעדֶענֶעם לֶעבֶּען מִיר וֶועלֶען פִיהְרֶען, דוּא וֶועסְט אַרְבֵּייטֶען אִין פֶעלְד אוּנ אִיךְ צוּ הוֹיזֶע אוּנ נָאךְ

דֶער אַרְבֵּייט וָוען דוא וֶועסְט אַהֵיים קוּמֶען וֶועל אִיךְ דִיר אַקֶעגֶען לויפֶען.

**יונה:** אוּנ אִיךְ וֶועל דִיךְ צוּקְוֶועטְשֶׁען צוּ מַיין הֶערְצֶען.

**רחל:** אוּנ אִיךְ וֶועל דִיךְ אַרַיינְפִיהְרֶען אִין אוּנְזֶער שֶׁען זוּיבֶּער שְׁטִיבֶּעלֶע.

**יונה:** יָא אִין וֶועג וֶועט שָׁאן זַיין גֶעגְרֵייט צוּם טִישׁ.

**רחל:** אוּנ מִיר וֶועלֶען אַזוֹי גֶעשְׁמַאק עֶסֶען אוּנְזֶער פֶערְדִיעֶנְטֶעס שְׁטִיקֶעלֶע בְּרוֹיט.

**יונה:** נִיט אַ שְׁטִיקֶעלֶע נוּר אֵיין גַאנְץ שְׁטִיק, אִיךְ פִיהְל מִיךְ אִין כֹּחַ.

**רחל:** יָא אוּנ פֶערְטְרִינְקֶען מִיט פְרִישׁ וַואסֶער.

**יונה:** אוּנ פֶערְבַּייסֶען מִיט אַ קִישׁ, עֶס וֶועט זַיין אַ וֶועלְט מִיט קְלַיינָע וֶועלְטֶעלֶעךְ. (אומארמונג, זינגען דועט)

**יונה:** יוֹנָה׳לֶע אוּנ רָחֵלֶע וֶועלֶען זַיין אַ פָּאר
אוֹיף מִיר אַזַא לֶעבֶּען אוֹיף מִיר אַזַא יָאהְר.

**רחל:** נוּר עֶהְרְלִיךְ לֶעבֶּען עֶהְרְלִיךְ וואהְל אוּנ פַיין
וֶועט דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט אוּנְז מְקַנֵא זַיין.

**יונה:** עֶהְרְלִיךְ אִיז שְׁוֶוערְלִיךְ זָאגֶען מֶענְשֶׁען פִיעל

**רחל:** וַוייל נוּר מְזוּמָן אִיז זֵייעֶר אֵיינְצִיג צִיעל.

**יונה:** אוֹי מְזוּמָן דְזְשִׁים דְזְשִׁים דְזְשִׁים.

**רחל:** מְזוּמָן מַאכְט נִישְׁט גְלִיקְלִיךְ יוֹנָה׳לֶע גְלֵייב עֶס מִיר

**יונה:** נוּא אַז דוּא זָאגְסְט רָחֵלֶע גְלֵייבּ אִיךְ דִיר.

**ביידע:** מֶען וֶוערְט נִישְׁט זַאט מִיט וִויפִיעל מֶען הָאט
אוּנ מֶען וִויל אַלְץ נָאךְ אוּנ נָאךְ אוּנ נָאךְ אָבֶּער
יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. (כיס) (אב)

(אויפטריט צפורה)

**צפורה:** (פראזע) מַיין גָאט, וִויא עֶנְגְסְטְלִיךְ אוּנְד עֶרְשְׁרָאקֶען אִיךְ בִּין, וַואס גֶעהְט דֶען אוּנְטֶער דֶעם פָאלְקֶע פָּאר? אַלֶע הַאבֶּען זִיךְ גֶעגֶען דֶעם וִויצֶע קֶענִיג פֶערְשְׁוָואהְרֶען, זֵייא ווילֶען אִיהְם טֶעטֶען, נָאר אִיךְ בִּין דִיא אֵיינְצִיגֶע דִיא אִיךְ אִיהְם בֶּעמִיטְלֵיידֶע, אִיךְ קַאן עֶס גַאר נִיט בֶּעגְרֵייפֶען וַוארוּם? עֶר אִיזְט דָאךְ וִירְקְלִיךְ אֵיין שְׁלֶעכְטֶער מֶענְשׁ אוּנְד דָאךְ וֶוען אִיךְ זֶעה דַאס פָאלְק אוֹיף אִיהְם וִיטְהֶען זָא טְהוּט עֶס מִיר וֶועה זֶעהר וֶועה, אִיךְ בִּין הֶערְגֶעדַאנְט אוּם אִיהְם צוּ וַוארְנֶען, יַא

איך מוס איהם אויפמערקזאם מאכען אויף דיא שרעקליכע געפאהר װעלכעס זיין לעבען דראהט, װאס װעה איך, ער קאמט הער, װיא פערענדערט, שרעקליך פערענדערט.

(אויסטריט זמרי לויפט װילד העריין)

**זמרי:** ניין ניכטס פערמאגט איהר מיר צו טהון, איך בין פיעל שטערקער אלס איהר! איך בין ריין, דיא װעלט איזט מיין, ציטערט פאר מיר איהר אויפװיעגלער, קאלדאטען פערטהיידיגט אייער װיצע קעניג, שיעסט אויף דאס פאלק — ניין, ניין, האלט איין, װאס װאלט איהר פאן מיר? װארום װאלט איהר מיך טעדטען? נעמט אלעס, פערניכטעט מיין נאנצעס פערמעגען, נור מיך לאסט פריא, שענקט מיין לעבען מיר. (פאלט אויף שטיין)

**צפורה:** אונגליקליכער! איך האבע מיט איהם זא פיעל מיטלייד, הערר װיצע קעניג!

**זמרי:** יוכבד! (ער בליקט װילד)

**צפורה:** יוכבד? ער רופט מיך אויף מיינער מוטערס נאמען!

**זמרי:** ביזט דוא פאם גראבע אויפגעשטאנדען? אויך דוא שרייעסט ראכע נאך?

**צפורה:** װאס פאנטאזיערט ער?

**זמרי:** אלע, אלע געגען מיר איינעם, זאגאר דיא טאדטען אין איהרען גרעבערן האבען זיך מיר געגענאיבער פערשװארען.

**צפורה:** איך בין צפורה דיא הארפען שפיעלערין.

**זמרי:** צפורה יא ריכטיג דוא ביזט עס.

**צפורה:** אה איך בין געקאמען אום דיך צו װארנען, דען דוא ביזט אין געפאהר, רעטע דיך, ענטפליהע.

**זמרי:** ביזט דוא װירקליך װעגען דעם געקאמען? קאם הער צפורה, װען דוא װילסט װירקליך מיין לעבען רעטען זא בלייבע אין מיינעם הויזע דיינע געגענװארט װירד מיך פאר דעם װיטהענדען פאלקע שיטצען, דיינעטװעגען װירד מיר קיין לייד געשעהן, קאם. (װיל צוגעה:)

**צפורה:** ניין! ניין! איך װיל אין דיינעם הויז ניכט בלייבען, לאס מיך, לאס מיך! איך האבע אנגסט פאר דיר.

**זמרי:** צפּוֹרָה ! הֶערֶע, דֶער בְּלִינְדֶער עֲקִיבָא הַאט דִיר נָאךְ נִיכְטְס גֶעזַאגְט וַואס דוּא מִיר בִּיזְט, יֶעצְט וִויל אִיךְ דִיר עֶנְטְדֶעקֶען דוּא בִּיזְט מֵיין קִינְד !

**צפורה:** וֶועה מִיר, וַואס מוּס אִיךְ הֶערֶען ?

**זמרי:** וַוארוּם בִּיזְט דוּא עֶרְשְׁרָאקֶען ?

**צפורה:** לַאס מִיךְ פָאן דִיר עֶנְטְפְלִיהֶען, מִיךְ שׁוֹידֶערְט דֵיינֶע נֶעהֶע, לַאס מִיךְ.

**זמרי:** (ערגרייפט זיא) דוּא בִּיזְט מֵיין קִינְד זַאגֶע אִיךְ דִיר ! דִיא נָאטְהֶע הַאט דִיךְ צוּ מִיר גֶעבּוּנְדֶען, דוּא מוּסְט מִיר גֶעהָארְכֶען, עֶס אִיזְט דֵיינֶע פְּפְלִיכְט !

**צפורה:** נֵיין אִיךְ מוּס נִיכְט ! אִיךְ בִּין צוּ דִיר נִיכְט פֶערְפְּפְלִיכְטֶעט, וָאנַאר דִיעֶם בִּיכְבֶען סִימְפַּאטִיע וַואס אִיךְ הֶעבֶען נָאךְ פִיר דִיךְ הַאטֶע, אִיזְט יֶעצְט פֶערְשְׁוואוּנְדֶען גֶענְצְלִיךְ, דוּא דֶער רֵייכְסְטֶער מַאן דֶער וֶועלְט הַאסְט מֵיינֶע מוּטֶער אִין עֶלֶענְד אוּנְד קוּמֶער אוּמְקָאמֶען לַאסֶען, אוּנְד יֶעצְט וִוילְסְט דוּא מִיךְ אַלְס קִינְד אַנְעֶרְקֶענֶען אוּם דִיךְ פָאר דֶעם פָאלְקֶעם וואוּטְהֶע צוּ שִׁיטְצֶען נִיכְט וֵוייל עֶס דֵיינֶע גֶעפִיהְלֶע דִיר דִיקְטִירֶען, יַא וָא הֶערְצְלָאז בִּיזְט דוּא דֶער גַאנְצֶען וֶועלְט גֶעגֶען אִיבֶּער הָערְצְלָאז זִינְד דֵיינֶע הַאנְדְלוּנְגֶען, הֶערְצְלָאז דֵיינֶע שְׁפְּרַאכֶע, דוּא מֵיין פַאטֶער ? נֵיין ! נֵיין ! אַיינֶע וֵוייזֶע וַואר אִיךְ בִּיז נוּן אוּנְד וִויל עֶס אוֹיךְ פֶערְנֶער הִין בְּלֵייבֶען, אִיךְ הַאבֶּע קֵיינֶע מוּטֶער אוּנְד וִויל אוֹיךְ קֵיינֶעם פַאטֶער הַאבֶּען. (אב)

**זמרי:** זִיא וִויל נִיכְט מֵיין קִינְד זֵיין, רֶעכְט הַאט זִיא, וִויל אִיךְ דֶען אִיהְר פַאטֶער זֵיין אוּים לִיעבֶּע ? וִויא קַאן אֵיין שְׁטֵיין דֶען לִיעבֶּען ? (צייגט אויפס הערץ) הִיער אִיזְט קֵיין הֶערְץ נוּר אֵיין שְׁטֵיין, זָא הַארְט אוּנְד קַאלְט גְרַאדֶע וִויא דַאס גָאלְד וֶועלְכֶעם אִיךְ בֶּעוִוימְצֶע, אִיךְ קַאן נִיעמַאנְדֶען לִיעבֶּען, נִיעמַאנְדֶען, נִיכְט אַמַאל מִיךְ זֶעלְבְּסְט, מֵיין לֶעבֶּען אוּנְד שְׁטְרֶעבֶּען אִיזְט נוּר דַאס גָאלְד זַאמְלֶען אוּנְד זַאמְלֶען בִּיז דַאס גַאנְצֶע גֶעהְט דַאהִין פָאן וָוא עֶס אִיזְט גֶעקָאמֶען, עֶס הֵייסְט צוּם טֵייפֶעל. (פינסטער)

(אויפטריט מאמאן אין זיינער טייפעלס געשטאלט)

**מאמאן:** דַאסְט מִיךְ גֶערוּפֶען הִיער בִּין אִיךְ.

זמרי: װער בּיזט דוא ?

מאמאן: ערקענסט דוא מיך ניכט מעהר ? דיין גאט בּין איך, פאר דעם דוא דיך בּיקסט שאן מעהר אלס 20 יאהרע, איך װייבע קיינעם אויגענבּליק פאן דיר, איך בּין שטעטס מיט דיר מיין טרייער קנעכט בּיזט װעהר בּראװ, איך בּין פאלשטענדיג מיט דיר צופריעדען.

זמרי: אבער איך ניכט מיט דיר.

מאמאן: װארום מיין ליעבער ? װילסט דוא נאך מעהר גאלד ? דוא זאלסט עס האבען, עס לעבען נאך 2 פּיסינגע בּהמות אויף ערדען, שינד זייא נאך בּעליעבען, טרינקע זייער בּלוט, דיא גאנצע ערדע זאל דיין איינענטהום װערדען, דוא בּיזט װעהר בּראװ !

זמרי: ניין טייפער ! ניין, ניכט דאס פערלאנגע איך פאן דיר, געבע מיר דאס צוריק װאס דוא פאן מיר גענאמען האסט, מיין הערץ גיעב מיר צוריק.

מאמאן: דאס הערץ ? חחחח ! דאס האסט דוא מיר יא פירס געלד פערקויפט !

זמרי: נים דיר דיין פערפלוכטעס געלד צוריק, פאלש בּיזט דוא אונד פאלש איזט דיינע גאבע, טיישונג איזט אלעס, נור פערבּלענדונג, אלעס איזט טאדט, לעבען װיל איך, װען אויך אלס בּעטלער, איך פערלאנגע פאן דיר װיעדער מיין מענשליכעס הערץ, געבע מיר עס צוריק.

מאמאן: חחח ! דוא בּיזט נעביך קראנק, דוא שפּריכסט פאן היטצע, פאלגע מיינעם ראטה פריינד, דא לעגסט דוא דיך שלאפען בּיז דיעזער געדאנקע װיעדער פערשװינדעט אונד דאן בּלייבסט דוא װיעדער מיין ליעבער טרייער אונד עװיגער פריינד, ניכט װאהר ?

זמרי: שטן ! פערדערבּער געבע מיר מיין הערץ צוריק, בּעפרייע מיך פאן דיינען טייפלישען יאך, איך װיל דיך ניכט מעהר קענען.

מאמאן: נון װאן דוא הארטנעקיג בּיזט זאגע איך דיר דאס דוא דיך ניע פאן מיר בּעפרייען קאנסט, דוא האסט דיך פערקויפט אונד בּיזט מיין שקלאװע.

(אויפטריט גבריאל מיט בעכער)

גבריאל: געװעזען, אבער יעצט ניכט מעהר, שװיע הער זמרי ! דיעס

אִיזְט מַיין בֶּעסֶער, אַבֶּער נִיכְט פָאן גָאלְד זָאנְדֶערְן אוֹים עֶרְדֶע, אִין אִיהְם אִיזְט קַיין זַיין נוּר וַואסֶער אוֹים דֶער קְוֶועלֶע דֶער צוּפְרִיעדֶענְ-הַייט. וִוילְסְט דוּא דַאפָאן טְרִינְקֶען?

**מאמאן:** נַיין אוּנְבֶּעזָאנֶענֶער, דַאס זָאלְסְט דוּא נִיכְט טְהוּן, דוּא וִוירְסְט דַאן אַיין בֶּעטְלֶער, אוּנְד וִויא דוּא דִיא אַרְמֶע פָאן דַיינֶער טְהִירֶע גֶעיַאגְט הַאסְט, זָא וֶוערְדֶען דִיךְ דִיא מֶענְשֶׁען מִיט שִׁימְפְּף אוּנְד שְׁפָּאט פֶערְיַאגֶען, יֶעדֶער וִוירְד דִיךְ מִיט פֶערְאַכְטוּנְג אַנְשְׁפּוּקֶען, דִיךְ מִיט פִיסֶען טְרֶעטֶען.

**גבריאל:** וִוילְסְט דוּא אוֹים מַיינֶעם בֶּעכֶער טְרִינְקֶען.

**זמרי:** יַא אִיךְ וִויל.

**גבריאל:** זָא טְרִינְקֶע. (גיבט איהם)

**מאמאן:** נַיין וַאֶ'ע אִיךְ, הַאלְט, הַאלְט פֶעסְט דַיין אָפְּפֶער הֶעלֶע. (זמרי טרינקט, דאָנער אונד בליטצען),

**גבריאל:** אִין נַאמֶען דֶער לַיידֶענְדֶען מֶענְשְׁהַייט, אִין נַאמֶען דֶער וַואהְרְ-הַייט אוּנְד גֶערֶעכְטִיגְקֵייט נִיעדֶער מִיט דִיר שָׂטָן, (דאָנער, מאמאן פערזינקט, גבריאל אַב, זמרי אויף שטיינבאנק).

(אויפטריט צפורה)

**צפורה:** נַיין! עֶם לֶעבְּט מִיךְ נִיכְט רוּהֶען, וִויא עֶר אוֹיךְ זַיין מַאג מַיין פַאטֶער אִיזְט עֶר דָאךְ, אִיךְ הַאבֶּע אִיהְם מִיט מַיינֶע הַארְטֶע וָוארְטֶע זֶעהְר וֶועה גֶעטְהַאן, דַאס וַואר אוּנְרֶעכְט פָאן מִיר, גָאט דַא לִיעגְט עֶר (געהט צו) וֶועה מִיר עֶר אִיזְט אָהְנְמֶעכְטִיג, הֶערְר, הֶערְר וִויצֶע קֶענִיג, הֶערְר שֵׁנִי לְמֶלֶךְ, הִילְפֶע! הִילְפֶע! אוּמְזָאנְסְט נִיעמַאנְד וִוירְד אִיהְם יֶעצְט צוּ הִילְפֶע קָאמֶען, אַלֶעם הַאט אִיהְם יֶעצְט פֶערְלַאסֶען, אַלֶעם אִיזְט יֶעצְט גֶעגֶען אִיהְם — הֶערְר! — וַואס טְהוּעֶ אִיךְ? וִויא רוּפֶע אִיךְ אִיהְם וִויעדֶער צוּרִיק אִין לֶעבֶען? פַאטֶער!

**זמרי:** (עפענט דיא אויגען) יוֹכֶבֶד!

**צפורה:** וִויעדֶער דֶער נַאמֶען מַיינֶער מוּטֶער, זַיין גֶעוִויסֶען פְּלַאגְט אִיהְם.

**זמרי:** נַיין! דוּא בִּיזְט נִיכְט מַיינֶע פְרוֹיא מַיינֶע יוֹכֶבֶד.

**צפורה:** נַיין! אִיךְ בִּין אִיהְר קִינְד.

**זמרי:** אִיהְר קִינְד, יַא רִיכְטִיג אִיהְר קִינְד נוּר מַיין קִינְד נִיכְט, דוּא וִוילְסְט עֶם נִיכְט זַיין, אוּנְד רֶעכְט הַאסְט דוּא, אִיךְ בִּין אַיין עֶלֶענְדֶער, אַיין

שורקע, איך האבע דיינער טרייען מוטער איהר ריינעס הערץ געבראכען, דוא מוסט מיך פעראכטען אונד רעכט האסט דוא, פאלקאמען רעכט. (וויינט)

**צפורה:** פאטער!

**זמרי:** ניין דיעזען נאמען האבע איך ניכט פערדיענט, (קניעט) קינד, יוכבד'ס קינד, קאן דען נאך זא איין עלענדער זינדער וויא איך אויף פערצייהונג האפען דארף איך?

**צפורה:** איין פאטער פאר זיינען קינדע קניען? ניין, טהוע עס ניכט, שטעה אויף.

**זמרי:** לאס מיך זיעבעס קינד, לאס מיך יאמערן אונד ויינען, שאן מעהר אלס צוואנציג יאהרען האבע איך זא ניכט געפיהלט וויא יעצט, איך וואר ביז יעצט איין שטיין, יעצט פיהלע איך וויעדער אין מיר איין מענשליכעס הערץ פליעסט איהרע טרעהנען, עס איזט דאס ערסטע מאל זייט 20 יאהרע, דאס טהוט מיר זא וואהל! יוכבד! איך קניע יעצט פאר דיין קינד, פערצייהע דעם אונגליקליכען זיין פערברעכען, צפורה! אין נאמען דיינער מוטער פערצייהע מיר.

**צפורה:** (אומארמט) פאטער איך בין דיין קינד, דריקע מיך אין דיינער ברוסט! איך בין דיין קינד.

**זמרי:** מיין קינד! מיין קינד!

**צפורה:** מיין פאטער! (אומארמט)

(לערם, אויפטריט רחל)

**רחל:** (ערשראקען) הערר ווען דיין לעבען איזט דיר ליעב אנטלויף, רעטע דיך, אבער שנעל.

**צפורה:** גראסער גאט!

**רחל:** עס איזט איין שרעקליכער אויפשטאנד געגען דיר, זייא זענען אלע זא וויטהענד געגען דיר אז זייא ווילען דיך צערייסען ווען זייא געפינען דיך.

**צפורה:** פאטער רעטע דיך, אים גאטעס ווילען ענטפליהע!

**זמרי:** ענטפליהען? ניין מיין קינד, דאס טהו איך ניכט, הערען מוס איך וואס זייא וואלען אונד פינדען זייא פיר רעכט מיך צו טעטען, אים נאמען גאטעס איך שטעלע איהנען מיינע ברוסט ענטגעגען. (לערם)

רחל: צו שְׁפֶּעט! צו שְׁפֶּעט! וֵייא קָאמֶען.

(אויפֿטריט עקיבא, כּאָלק)

זמרי: הִיער בִּין אִיךְ, שְׁפְּרִיכְט אוּים אַייעֶר פֶערְלַאנְגֶען, אִיךְ בִּין צוּ אַלֶעס בֶּערֵייט, רֶעדֶעט אִיךְ הֶערֶע.

עקיבא: יַא הֶערֶע אוּנְד שׁוֹידֶערֶע! זִמְרִי, דַאס פָאלְק זִיצְט אִיבֶּער דִיךְ צוּ גֶערִיכְט, פֶערְטְהֵיידִיגֶע דִיךְ וַואן דוּא קַאנְסְט.

זמרי: וַואן דוּא מֵיין רִיכְטֶער בִּיזְט זָא שְׁרֵייע אִיךְ שׁוּלְדִיג אוּנְד דִיר צוּ פִיעסֶען זִינְקֶענְד יַאמֶערֶע אִיךְ אוּם פֶערְצֵייהוּנְג, דוּא קַאנְסְט מִיר קֵיינֶע אַנְטְוָוארְט גֶעבֶּען אַלְס פְלוּךְ טוֹיזֶענְד פַאכֶער פְלוּךְ אוֹיף מֵיינֶעם הוֹיפְּטֶע.

עקיבא: זָא אִיזְט עֶנְדְלִיךְ דֵיין שְׁטָאלְץ גֶעבְּרָאכֶען, בִּיזְט דוּא אוּים פוּרְכְט פָאר דֶער גֶערֶעכְטִיגְקֵייט אֵיין בַּעַל תְּשׁוּבָה גֶעוָוארְדֶען?

זמרי: נֵיין עֲקִיבָא, נִיכְט אוּים פוּרְכְט, אִיךְ קָאנְטֶע פָאר אַייעֶר וואוּטְה עֶנְטְפְלִיהֶען, בִּין אַבֶּער דָאךְ גֶעבְלִיעבֶּען, אוּנְד וָואלְט אִיהְר מֵיין לֶעבֶּען הַאבֶּען הִיער (ענטבלעסט ברוסט) מֵיינֶע בְּרוּסְט אִיזְט פְרֵייא, בָּאדְרְט דִיא גִיפְטִיגֶע פְּפֵיילֶע דַארִין, אִיךְ בִּין עֶם מְקַבֵּל בְּאַהֲבָה.

עקיבא: הֵייכְלֶער דַאס אַלֶעס אִיזְט נוּר פֶערְשְׁטֶעלוּנְג.

צפורה: נֵיין עֲקִיבָא מֵיין פַאטֶער! עֶר אִיזְט נִיכְט מֶעהְר דֶער עֶר וַואר.

עקיבא: דֵיינֶע שְׁטִימֶע הֶערֶע אִיךְ?

צפורה: יַא אִיךְ בִּיטֶע בַּארְמְהֶערְצִיגְקֵייט פִיר מֵיינֶעם פַאטֶער, לַאסְט מִיר מֵיינֶען פַאטֶער עֲקִיבָא.

עקיבא: צִפּוֹרָה! אִיךְ וָואלְטֶע דִיר נִיכְט דִיעזֶעם שְׁמֶערְץ בֶּערֵייטֶען אֵיינֶעם זָאלְכֶען פַאטֶער דִיר צוּ גֶעבֶּען, דַארוּם הַאבֶּע אִיךְ עֶם דִיר בִּיז יֶעצְט פֶערְשְׁווִיעגֶען, הַאט עֶר דִיר זֶעלְבְּסְט דִיעזֶעם גֶעהֵיימְנִים עֶנְטְדֶעקְט, אַבֶּער וֵוייסְט דוּא קִינְד פִיר וֶועהְם דוּא בִּיטֶעסְט?

צפורה: פִיר מֵיינֶעם פַאטֶער, עֲקִיבָא! אִיךְ הַאבֶּע מֵיינֶעם פַאטֶער וִויעדֶער גֶעפוּנְדֶען אוּנְד נִיעמַאנְד וִוירְד אִימְשְׁטַאנְדֶע זֵיין אוּנְז יֶעצְט כָּאן אֵיינְאַנְדֶער צוּ שֵׁיידֶען, נִיכְט אַמַאל דֶער טָאדְט, פַאטֶער אִיךְ בְּלֵייבֶּע בֵּייא דִיר אוּנְד וַואס דִיר גֶעשִׁיעהְט דַאס גֶעשִׁיעהְט אוֹיךְ מִיר.

זמרי: מֵיין קִינְד! מֵיין קִינְד!

(אויפטריט יונה לויפט אריין)

**יונה:** הילפע! הילפע! איין גראסעס אומגליק איזט געשעהן.

**אלע:** וואס איזט געשעהן?

**יונה:** איך קום פון דעם גראבענהויז, איין גראסער הויפען פון דעם אויפגעגרעגטען פאלק האבען דארט אלעס אונטערגעצונדען, צער־שטערט האט דאס פייער אלע רעדער מיט די מאשינען וועלכע האבען ביז יעצט צוריק געהאלטען דאס וואסער, יעצט שטירצט דאס וואסער פון אלע זייטען אום דעם איינגאנג דער גרובע, אונד די היטציגע מענשען וועלכע האבען דאס געטהון האבען דאראן גאר נישט געדאכט דאס אין דער גרובע געפינען זיך 100 ארבייטער, יעצט איזט דער וועג אבגעשפערט אונ זיא זענען נעביך לעבעדיגער־הייט בעגראבען.

**אלע:** וואס הערען וויר?

**זמרי:** אונד גיעבט עס קיין מיטעל די אומגליקליכע צו רעטען?

**יונה:** פיעלייכט, אבער . . . . . . . .

**זמרי:** שפריך נון!

**יונה:** דער אלטער איינגאנג וואס איז שאן זייט יאהרען ניט בענוצט. דארט איז נאך דא איינע דינע וואנד וואס מעהרערע מענשען וואלטען זיא געקענט לייכט אומוואַרפען, אונ יעמאנד זאל זיך דארט אריין לאזען מיט א שטריק אונ קלאפען אין דער וואנד וואלטען די דארט בעגראבענע דארויף אויפמערקזאם געווארען אונ וואלטען זיך נאך געקענט רעטען.

**זמרי:** נון אלזא!

**יונה:** אבער די לופט איז דארט שרעקליך גיפטיג אונ ווער עס זאל זיך דארט אריינלאזען קומט ניכט מעהר לעבעדיג ארויס.

**זמרי:** ווער וויל דאס וואגען? פארדערט וויפיעל איהר וואלט! אלעס איזט געוועהרט, יונה דוא ביזט איין קרעפטיגער יונגע רעזיקירע דיך, איך מאכע דיך גליקליך. (רחלע ציפט איהם גיין)

**יונה:** אדוני שני למלך, איך וויל ליעבער זיין א לעבעדיגער ארימאן איידער א טויטער עושר.

**זמרי:** וויל ניעמאַנד דאס וואַגען ? איך גֶעבּע דֶעם יֶענִיגען אַלֶעס וואס איך בּעזיטְצֶע, רֶעטֶעט ! אַלֶע שְׁווַייגֶען, וויל ניעמאַנד זַיין לֶעבֶּען רֶעזִיקִירֶען זָא וויל איך זֶעלְבְּסְט.

**ארלע:** אָה !

**צפורה:** פאַטֶער, ווילְסְט דוא דַיין לֶעבֶּען פֶערְלִיעֶרֶען ?

**זמרי:** יאַ אוּם 100 צוּ רֶעטֶען.

**עקיבא:** דוא זִמְרִי, דוא אָפְּפֶערְסְט דַיין לֶעבֶּען פִיר אַנְדֶערֶע ?

**זמרי:** פָאם הֶערְצֶען גֶערְנֶע.

**עקיבא:** וואס אִיזְט אוּים איהם גֶעוָוארֶען ?

**זמרי:** דאך בֶּעפָאר איך גֶעהֶע בְּרִיעדֶער הֶערְט מִיך נָאך אַ פָּאר וָוארְטֶע שְׁפְּרֶעכֶען, דִיעזֶעם מֶעדְכֶען אִיזְט מַיינֶע טָאכְטֶער, איך פֶערְטְרוֹיע זִיא אֵייעֶרֶעם שוּטְץ, אִין אִיהְרֶער האַנְד ווירְד דֶער פְלוּך דֶער אוֹיף מֵיינֶעם הויזֶע לאַסְטֶעט אִין זֶעגֶען פֶערְוואַנְדְלֶען, טָאכְטֶער מַאכֶע דוא ווִיעדֶער גוּט וואס דַיין פאַטֶער גֶעפֶעהְלְט אוּנְד פֶערְשוּלְדֶעט האַט, יֶעצְט לֶעבֶּעט אַלֶע וָואהְל, לֶעבֶּע וָואהְל מֵיין קִינְד.

**צפורה:** פאַטֶער טְהֵייעֶרֶער פאַטֶער ! קוּים האבֶּע איך דיך גֶעפוּנְדֶען מוּז איך דיך שָׁאן וויעדֶער פֶערְלִיעֶרֶען.

**זמרי:** האַלְט מִיך נִיכְט צוּריק מֵיין זִיעסֶעס קִינְד, עֶס דְרֶענְגְט דִיא צייט 100 מֶענְשֶׁען וואַרְטֶען דָארְט אוֹיף מֵיינֶער הִילְפֶע, לַאסֶע מִיך ! לֶעבֶּע וָואהְל מֵיין קִינְד. (קִישְט זִיא, אַב)

**עקיבא:** אִיזְט עֶר גֶעגאַנְגֶען ? אִיזְט עֶר ווירְקְלִיך הִין גֶעגאַנְגֶען ?

**צפירה:** אוּם אַנְדֶערֶע צוּ רֶעטֶען אֶפְּפֶערְט עֶר זַיין לֶעבֶּען, אֵיינֶער פִיר אַלֶע, פאַטֶער מֵיין גוּטֶער פאַטֶער. (אַב)

**עקיבא:** קָאמְט בְּרִידֶערְלֶעך קָאמְט אַלֶע אוּם זִיך צוּ אִיבֶּערְצֵייגֶען. (אַב)

**רהל:** קוּם יוֹנָה'לֶע, וָואס שְׁטֶעהְסְט דוא אַזוֹי פֶערְטְראַכְט ?

**יונה:** אוֹי רָחֵלֶע.

**רהל:** וָואס אִיז דִיר ?

**יונה:** קוּק קוּק (גענעצט) האָסְט גֶעזֶעהֶן, יֶעצְט נָאך (גענעצט) האָסְט גֶעזֶעהֶן 2 מָאל גֶעגֶענֶעצְט אֵיינֶער בֶּעסֶער וויא דֶער אַנְדֶערֶע, רָחֵל שְׁשְׁ . . . (גענעצט) עֶר קוּמְט, מִיר זֶענֶען גֶעהָאלְפֶען, עֶר קוּמְט.

**רהל:** וָוער קוּמְט ?

**יונה:** דֶער שְׁלָאף! דֶער זִיסֶער טְהַייעֶרֶער שְׁלָאף הָאט זִיךְ מִיט מִיר אִיבֶּערְגֶעבֶּעטֶען, הָאסְט גֶעזֶעהְן א גֶענִיץ? דָאס זֶענֶען דָאךְ דִיא גוּטֶע שְׁלִיחִים וָואס דָער שְׁלָאף שִׁיקְט פְּרִיהֶער אָנְזָאגֶען דִיא גוּטֶע בְּשׂוּרָה אז עֶר קוּמְט.

**רחל:** זֶעהְסְט דוּא שׁוֹין יוֹנֶה'לֶע אַז מַיין סְגוּלָה הֶעלְפְט, הָאסְט דוּא דָאס גַאנְצֶע גֶעלְד פֶערְטְהֵיילְט?

**יונה:** בִּיז צוּ אֵיין פְּרוּטָה, אוי רָחֵלֶע!

**רחל:** וָואס אִיז יוֹנֶה'לֶע, וִוילְסְט שׁוֹין וַוייטֶער גֶענִיצֶען?

**יונה:** עֶר אִיז שׁוֹין דָא, רָחֵלֶע הַאלְט מִיךְ צוּ, אִיךְ פַאל פוּן דִיא פִּיס.

**רחל:** אָבֶּער יוֹנָה'לֶע זַייא נָאךְ גוֹבֵר דֶעם שְׁלָאף בִּיז שְׁפֶּעטֶער, וִויא אַזוֹי קֶען מֶען יֶעצְט שְׁלָאפֶען אִין אַזָא צַייט וֶוען עֶס אִיז אֵיין אִיבֶּערְ־קֶעהְרֶענִישׁ? יוֹנָה'לֶע שְׁטַארְק דִיךְ, הַאלְט דִיךְ אֵיין.

**יונה:** אִיךְ קֶען נִיט, עֶר אִיז אָנְגֶעקוּמֶען מִיט שְׁטוּרְם, אִיךְ פַאל, הַאלְט מִיךְ צוּ, אַ גוּטֶע נַאכְט. (שלאָפט איין, לערם)

**רחל:** יוֹנָה'לֶע מֶענְשׁ דִיךְ, עֶר שְׁלָאפְט קֵיין בַּייז אוֹיג אַזוֹי גֶעשְׁמַאק, עֶר אִיז שׁוֹין גֶעבִּיךְ 3 נֶעכְט נִיט גֶעשְׁלָאפֶען, יוֹנָה'לֶע לָאז דִיךְ אַבִּיסֶעל גְרִינְגֶער, עֶר אִיז קֵיין עַיִן הָרָע אַזוֹי שְׁוֶוער אִיךְ קֶען אִיהְם קוֹים דֶערְטְרָאגֶען. (לערם)

(אויפטריט פאָלק)

**אלע:** גֶערֶעטֶעט.

**רחל:** הֶערְסְט יוֹנָה'לֶע אַלֶע גֶערֶעטֶעט.

**קאהר:** (זינגט) גֶערֶעטֶעט פִיר אוּנְזֶער לֶעבֶּען הַאט עֶר דַאס זַיינֶע רֶעזִיקִירְט<br>עֶמְפְּפַאנְגְט אִיהְם מִיט עֶהְרֶע וִויא אִיהְם יֶעצְט גֶעבִּיהְרְט<br>עֶס לֶעבֶּע דֶער מֶענְשֶׁענְפְרֵיינְד אָמֵן הֵידָד!

**יונה:** (זינגט) שְׁטִיל זָאל זַיין, וָואס לָאזְט אִיהְר מִיךְ נִיט שְׁלָאפֶען.

**אלע:** יוֹנָה!

**יונה:** אוֹי בִּין אִיךְ שְׁלֶעפֶּערִיג.

**אלע:** אָה!

**אלע:** שְׁטֶעה אוֹיף קוּם טַאנְצֶען (טאנץ)<br>שְׁטִיל זַייט רוּהִיג וָואס אִיז דָאס אָ וֶועה אָ וֶועה!

(אויפטריט זמרי געפיהרט פון צפורה)

**צפורה:** פּאַטער! רעטעט מיינען פּאַטער, ער שטירבט, וועה מיר׳ אוי וועה!

**קאהר:** אוי וועה!

**זמרי:** טאָכטער ניכט וויינען דיעזע מינוטע איזט מיר טהייערער
וויא מיין גאַנצעס לעבען
אַך וויא גרענצענלאָז איזט מיינע ליעבע צו דיר.

**צפורה:** רעטעט מיינען פּאַטער.

**קאהר:** אָ רעטעט איהם רעכעט!

**זמרי:** מיר איזט יעצט וואָהל!

(איפטריט עקיבא)

**עקיבא:** זמרי, וואָ איזט זמרי דער רעטונגס ענגעל?

**זמרי:** עקיבאַ קאַנסט דוא מיר נאָך פערצייהען?

**עקיבא:** ברודער! מענשען פריינד! וויא גערנע מעכטע איך יעצט מיין לעבען פיר דיך היגעבען.

**זמרי:** ברודער, טאָכטער, וואס דיין פּאַטער האט פערשולדעט, מאַכט דוא וויעדער יעצט גוט, פערצייהעט מיר אַלע, לעבעט וואָהל, מיין זיסעם הערצענס קינד לעבע וואָהל! (שטירבט)

**קאהר:** (קניענד) גאַנץ עמפּפאַנגע זיינע זעעלע! ינוח בשלום על משכבו אָמן.

# פערוואנדלונג

(הימעל)

(גבריאל מיט איין פוס אויף מאמאָן, וועהרענד דעם זינגענס פעלט איין
ענגעל הערונטער מיט דער אויפשריפט)

„יְגִיעַ כַּפֶּיךָ".

(פֿאָרהאַנג).

ענדע.

# Mammon der Geldgott

Historische Operette in 4 Akten

von

Josef Lateiner.

Verlag von A. Faust, Buchhandlung, Krakau.

Druck von S. L. Deutscher, Podgórze.